

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
March 29, 1994

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXV Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, KOVAS - MARCH 29, 1994

Nr. 61

Žinios iš Lietuvos - Elta

Baltijos šalys plės regioninį bendradarbiavimą

Vilnius, kovo 28 d. (Elta) - Penktadienį vakare pasibaigė trijų Baltijos valstybių prezidentų - Estijos Lennart Meri, Latvijos Guntis Ulmanis, Lietuvos Algirdas Brazauskas susitikimas.

Buvo priimti trys dokumentai: „Baltijos valstybių prezidentų pareiškimas dėl veiksmų koordinavimo bendradarbiaujant su Europos Sąjunga, NATO, kitomis tarptautinėmis struktūromis, taip pat stiprinant stabilumą Europoje“, „Estijos, Latvijos ir Lietuvos prezidentų pareiškimas dėl savitarpio ir regioninio bendradarbiavimo plėtojimo“ bei „Sutartis dėl Baltijos valstybių prezidentų aukščiausio lygio susitikimų“.

Priimtuose dokumentuose teigiama, kad Baltijos valstybių bendradarbiavimas sustiprėjo, kad jis ir toliau bus plėčiamas. Trijų šalių prezidentai koordinuos veiksmus užsienio politikos srityje, stiprinant saugumą Europoje, įsilejant į Vakarų struktūras, suartėjant su NATO.

Siekdamas šio tikslo, Baltijos valstybės numato plėsti regioninį bendradarbiavimą su Šiaurės šalimis pagal formulę „Penki plius trys“. Vyšegradą šalimis, taip pat Ukraina. Teigiama, įvertintas Lietuvos-Lenkijos sutarties parafavimas (initialais pasirašymas) ir Latvijos-Rusijos susitarimas dėl Rusijos kariuomenės išvedimo iš šios Baltijos valstybės.

Rusija turi išvesti savo kariuomenę iš Latvijos ir Estijos iki šių metų rugpjūčio 31 d. pareiškė Baltijos valstybių prezidentai. Keleriemis metams paliekama veikti Rusijos radijostotis Skrudone neturi būti karinė bazė ir nepažeidinėti, Latvijos suvereniteto.

Taip pat susitarta, kad Baltijos aukščiausio lygio trijų prezidentų susitikimai bus reguliarūs, jie padės koordinuoti pastangas realizuojant Estijos, Latvijos ir Lietuvos užsienio politikos siekius.

Po susitikimo įvyko trijų Baltijos valstybių prezidentų spaudos konferencija.

Per gerus kaimyninius ryšius į Europą

Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas pirmadienį, kalbėdamas apie trijų prezidentų susitikimą Palangoje, spaudos konferencijoje pasakė, jog trijų Baltijos valstybių prezidentų politinių veiksmų koordinavimas yra būtina sąlyga, kad greičiau artėtų Europos politinės, ekonominės, saugumo struktūros.

Estijos prezidentas Lennart Meri pasiūlė savoką „Šiaurės-pietų ašis“. Tai reikštų, kad jungtis turėtų būti: penkios Šiaurės, trys Baltijos, keturios Vyšegrado šalys. Estijos ir Latvijos prezidentai teigiamai įvertino Lietuvos ir Lenkijos tarpvalstybinės sutarties parafavimą. Ši sutartis - žingsnis į Europą, juo labiau, kad Lenkija yra Europos Sąjungos asocijuota narė. Tie, kurie priešinosi būsimam šios sutarties pasirašymui su Lenkijos prezidentu Lech Waleša balandžio mėnesį Vilniuje, iš esmės pasitarnauja izoliacionistinei politikai, sakė A. Brazauskas.

Savo ruožtu Estijos ir Lietuvos prezidentai teigiamai įvertino Latvijos ir Rusijos keturių susitarimų parafavimą. Žingsnis, kurį žengė Latvija, gali būti naudingas ir Estijai, kuri balandžio mėnesį pradeda su Rusija eilinę derybų sesiją, pasakė A. Brazauskas.

Nors Baltijos valstybių prezidentai patvirtino savo koordinacinės veiklos ir reguliarių susitikimų reglamentą, tačiau Baltijos tarybos nesukūrė. Mat tokia taryba, panaši į Šiaurės valstybių tarybą, turėtų apimti platesnes - parlamentų ir vyriausybės - struktūras.

Sutarta, jog bus sudaromos įvairių sričių sutartys, pavyzdžiui, nuo balandžio 1 d. įsigaliojanti Baltijos valstybių laisvos prekybos sutartis. Vyriausybės lygiu bus rengiamas susitarimas dėl socialinių garantijų tiems vienos ar kitos Baltijos šalies piliečiams, kurie dirba ar mokosi kitoje Baltijos valstybėje.

Papildoma JAV parama Lietuvos energetikai

Šiandien Vyriausybės rūmų Žaliojoje salėje Lietuvos energetikos ministras Algimantas Stasiukynas ir JAV ambasadorius Lietuvoje Darryl Johnson pasirašė sutarties dėl subsidijų Lietuvos energetikai antrąjį papildymą. Sutartis dėl JAV vyriausybės paramos Lietuvos energetikai buvo pasirašyta 1992 m. vasario 7 dieną.

Šiuo susitarimu ketinama Lietuvai papildomai skirti 255,600 dolerių. Už šiuos pinigus JAV kompanija „Stone and Webster“ parengs konkursinę Elektrėnų ir Mažeikių šiluminę elektrinių rekonstrukcijos dokumentaciją. Bendra JAV valdžios paramos Lietuvos energetikai suma - 682,000 dolerių.

Valstybiniai bankai bus tikrinami

Trys užsienio šalių audito kompanijos atrinktos atlikti saskaitybinį patikrinimą - audita trijuose pagrindiniuose Lietuvos bankuose, kurių dalininkas yra valstybė. „Price Waterhouse“ iš Didžiosios Britanijos atliks auditą Lietuvos Taupomajame banke, „Deloitte and Touche“ iš Airijos - Valstybiniame Komerčiame banke, o „Arthur Andersen“ - Žemės ūkio banke. Tokios operacijos padės realiau apibrėžti šių bankų ekonominę padėtį, praplesti jų, kaip normalių finansinių tarpininkų, galimybes. Audito atlikimas bankuose su valstybės dalimi yra vienas iš tarptautinių organizacijų reikalavimų.

Rūpinamasi tremtinių sugrįžimu į Lietuvą

„Tremtinių ir politinių kalinių sugrįžimo į Lietuvą problema egzistuos ne daugiau kaip dešimt metų“, šiandien spaudos konferencijoje pasakė Socialinės apsaugos ministerijos Migracijos skyriaus viršininkas Vladimiras Gražulis. Šiuo metu į Lietuvą nori grįžti daugiau kaip 850 tremtinių ir politinių kalinių šeimų, tačiau numatoma, kad jų skaičius greitai laiku

Ukrainoje sekmadienį pirmą kartą vyko parlamento rinkimai. Kijeve viena balsuotoja studijavo rinkimines kampanijos knygeles. Aplamai daug žmonių dalyvavo rinkimuose, bet Kryme, kur rusai sudaro per 70% gyventojų, mažiau, kaip pusė gyventojų balsavo.

Baltijos šalių užsienio ministrai pareiškė bendrus siekius

Ryga, Latvija, kovo 23 d. - Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienio ministrai, baigę trečiadienį Rygoje įvykusį jų susitikimą, paskelbė bendrą pareiškimą, kuriame pirmiausia patvirtina visų trijų vyriausybės tvirtą įsitikinimą, kad visi buvę sovietiniai daliniai privalo būti išvesti iš Estijos ir Latvijos teritorijų iki š. m. rugpjūčio 31 dienos. Jie atsisaukia ir tarptautinę bendruomenę testuoti priežiūrą, kad šio termino būtų laikomasi.

Pareiškimą pasirašė užsienio ministrai Jueri Luik (Estijos), Georgs Andrejevs (Latvijos) ir Povilas Gylis (Lietuvos) išreiškė viltį, kad Rusijos Federacija ir Estija parafuos (initialais pasirašys) jau paruoštą sutartį dėl Rusijos pajėgų išvedimo iš Estijos sekančioje Estijos-Rusijos derybų sesijoje, kuri vyks Maskvoje balandžio 5-6 dienomis.

Jie pasidžiaugė, kad balandžio 1 d. įsigalios Baltijos šalių laisvos prekybos sutartis ir sutaria, kad reikia ir toliau stiprinti šalių bendradarbiavimą kitose srityse, ypač žemės ūkio gaminių prekybos srityje,

gali padidėti iki 2,000.

1992 m. vyriausybės priėmė programą grįžtančiams į Lietuvą politiniams kalinams ir tremtiniais paremti. Kol kas daugiausia sunkumų sudaro butai. Jų statybai iš valstybės biudžeto šiemet skirta 3.1 milijonai litų, už kuriuos planuojama pastatyti 86 butus, t. y., tik dešimtdalį reikalingų.

Sprendžiant tremtinių aprūpinimo darbu problemą, šiemet pirmą kartą skirta 500,000 litų darbavimams papildomoms darbo vietoms steigti. Be to, pradėjusiems savo verslą tremtiniais ir politiniams kalinams bus kompensuojama 50% verslo įkūrimo išlaidų.

Migracijos skyriaus viršininkas įsitikinęs, kad visais šiais metais sugrįžtančių į Lietuvą, turėtų užtekti 300,000 litų, kuriuos vyriausybė iš savo rezervų paskyrė jų persikėlimo išlaidoms padengti.

kuriai dar reikia pasirašyti protokolą prie Laisvos prekybos sutarties.

Baltijos ministrai pirmininkai taip pat pasveikino iniciatyvą sukviesti Vyšegradą ir Baltijos šalių užsienio ministrus, stiprinant jų bendradarbiavimą.

Ministrai užsiminė visų trijų užsienio ministrų pasirašytą laišką Europos Sąjungai ir jos asocijuotų narių-šalių vyriausybėms, kuriame jie pareiškė norą dalyvauti asocijuotų narių politiniuose pasitarimuose su Europos Sąjunga. Jie pakartojo, kad neturėtų būti brėžiamos jokios linijos tarp asocijuotų šalių ir Baltijos šalių bei Slovėnijos ir kad visos 10 šalių turėtų turėti vienodas perspektyvas tapti tikromis Europos Sąjungos narėmis. Jie pabrėžė šio principo galiojimą ir santykiuose su Vakarų Europos Sąjunga ir šiame kontekste pasveikino Europos Stabilumo Pakta, kuris tokiu skirtingu nedaro.

Pareiškime Baltijos šalių užsienio ministrai pasveikino NATO „Partnerystės varden taikos“ vystymąsi ir patvirtino savo šalių ryžtą aktyviai dalyvauti šiame procese, imtinai ir sukuriant visų trijų šalių bendrą Baltijos taikos palaikymo batalioną. Jie pabrėžė visų trijų šalių norą ilgiamai tapti pilnomis NATO narėmis.

Ukrainos klausimu ministrai sutarė, kad stabilus ir demokratiškas šios šalies vystymasis yra labai svarbus Europos stabilumui ir saugumui ir sutinka, kad yra ypatingai svarbu, kad tarptautinė ekonominė pagalba Ukrainai būtų padidinta, tuo padedant jos demokratizacijai vystymuisi ir sustabdant ekonominį smukimą.

Susitikimo metu užsienio ministrai pasirašė ir visų trijų šalių konsulinį protokolą, paruošiantį kelią pasirašyti sutartį, pagal kurią jų konsulatams galės teikti ekonomines, kultūrines bei kitas informacijas, apsaugoti jų piliečių teises sulaukymo, mirties ar avarijos atvejais ir išduoti grįžimo pažymėjimus, dokumentus praradusiems piliečiams.

Lietuvoje minima „Žemės diena“

Kaunas, kovo 21 d. (AGEP) - Sekmadienį, kovo 20 d. virš Kauno Merijos pastato iškelta Žemės vėliava - Mėlynas žemės ryšulys juodame fone, rašo „Kau no diena“. Pirmąkart tokia vėliava 1970 m. buvo iškelta Amerikoje. Nuo tada pasaulyje ir minima Žemės diena.

Lietuvoje Žemės dieniai skirtus renginius pirmieji organizavo žalieji. Tai buvo prieš trejus metus. Pernai Žemės vėliava pirmąkart iškelta virš parlamento, o sekmadienį ji su plazdejo visuose Lietuvos miestuose.

Lietuva dalyvauja žvejybos diskusijose

New Yorkas, kovo 20 d. - Visą savaitę Jungtinių Tautų rūmuose vyko JT Žvejybos konferencija, kurioje tariamasi dėl žuvų rūšių išsaugojimo nuo beatodairiškos žvejybos, ir nesėkmingų pastangų apsaugoti įvairių žuvų rūšių skaičius, praneša Lietuvos Nuolatinė Misija prie Jungtinių Tautų.

Nors konferencijos pagrindinis tikslas yra sukurti naujus žuvų apsaugos mechanizmus, pasitarimo diskusijos neišvengia ir jautresnės temos: pakrančių valstybių ar teritorinių vandenų suverenumo santykis su atvirų jūrų principu. Šioje konferencijoje Lietuvos Misiją atstovauja Misijos patarėjas Darius Sužiedelis.

— Linas Linkevičius, krašto apsaugos ministras, pasitraukė iš Seimo Nacionalinio saugumo komiteto pareigų. Jis „laiko nebūtinu savo buvimą tame komitete“ dėl didelių nesutarimų tarp Krašto apsaugos ministerijos ir Vytauto Petkevičiaus vadovaujamo Seimo Nacionalinio saugumo komiteto.

— JAV prezidentas Bill Clinton panaikino šalčio karo metais įvestą draudimą tiekti ginklus Lietuvai, Latvijai ir Estijai, taip pat Albanijai, Rumunijai ir Bulgarijai. Vios šešios valstybės yra pasirašiusios „Partnerystės taikos labui“ dokumentą ir ketina tapti pil-

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAKSAS (312) 585-8284

„Valstiečių laikraščio“ protestas

Vilnius, kovo 15 d. - „Valstiečių laikraštis“, pagrindinis privačiai valdomas opozicinių pažiūrų laikraštis, taikomas Lietuvos kaimui, kovo 15 d. išėjo tuščiais puslapiais protesto ženklą, rašo „Lietuvos aidas“. „Valstiečių laikraščio“ redakcijos pareiškime, kurį pasirašė visi 42 laikraščio darbuotojai, rašoma:

„LDDP radikalioji grupė pasiūlė vyriausybei (remiamasi LDDP tarybos prezidiumo ir Seimo Agrarinio komiteto pirmininko pareiškimais „Lietuvos aide“) išregistruoti mūsų uždarytą akcinę bendrovę, atimti bendrovės sukurtą turtą ir jos narių akcijas, o mus išvyti į gatvę arba padaryti savo tarnais“.

„Su „Valstiečių laikraščiu“ ruošiamasi pasiekti kaip 1940-aisiais, kai kompartija užgrobė Žemės ūkio rūmų įsteigtą „Ūkininko patarėją“ ir pavertė LKP (CK) nuosavybe. Visiškai ignoruojama Konstitucija, teisinių instancijų sprendimai, įstatymais pagrįsti juridiniai įrodymai, net žmogaus teisė tikėti tuo, kuo jis tiki, kalbėti tą ką jis nori“.

„Partijai reikalinga absoliuti vienvaldystė“

„Kodėl šio laikraščio prireikė valdancijai partijai?“ klausia pareiškimu. „Matydama augant tautos nepasitikėjimą ir naujų rinkimų tikimybę, LDDP vadovybė ryžosi atvirai nuslointi nepriklausomą laikraštį. Partijai reikalinga buvusi absoliuti vienvaldystė, remiama vienpartinės propagandos. Ji nebekreipia dėmesio nei į Lie-

tuvos žmonių laiškus, nei į vie-ningą redakcijos kolektyvo, nei į UAB valdybos nuomonę, nei į kitų partijų bei kitų periodinių leidinių pareiškstą susirūpinimą, nei į Aukščiausiojo Teismo sprendimą“.

„Valstiečių laikraščio“ redakcijos darbuotojai pareiškė, kad nenori ir nebus jokios partijos tarnais. „Tikimės, kad mus supras ir parems visi laisvę mylintys geros valios Lietuvos žmonės“, sakoma pareiškime.

„Valstiečių laikraščio“ vyriausiasis redaktorius Jonas Švoba, komentuodamas tokį laikraščio žingsnį, pasakė: „Labai liūdna, kad penktuosius nepriklausomybės metus turime pradėti su tokia akcija“. 1992 m. vyriausybė sutikus, „Valstiečių laikraštis“ buvo privatizuotas, įkurta uždara akcinė bendrovė. Tam pritarė dauguma redakcijos žmonių“.

„LDDP pateikus ieškinį dėl laikraščio „grąžinimo“, Vilniaus I teismas ir Lietuvos Respublikos Aukščiausiasis Teismas pripažino „Valstiečių laikraščio“ Uždarnosios akcinės bendrovės steigimo teisėtumą. Visa tai valdancijai partijai nė motais“, sakė redaktorius Jonas Švoba.

„LDDP radikalūs sparnas siekia, kad į kaimą nebepatektų laisvas žodis. „Valstiečių laikraščio“ žurnalistas gerai prisimena 1991 sausio 11“, pasakojo J. Švoba, „kai juos pakeltomis rankomis išvarė iš Spaudos rūmų rusų desantininkai. Šiandien žurnalistas karčiai juokauja, - įdomu, kas dabar, kai nebėra okupacinės kariuomenės, mus varys lauk? Negi savi, Lietuvos kareiviai?“

Bus keliamos energetikos kainos

Vilnius, kovo 24 d. (AGEP) - Ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius pasakė, kad netrukus bus padidintos elektros ir dujų vartojimo kainos, taip pat pensijos ir atlyginimai biudžetinių įstaigų darbuotojams.

Spaudos konferencijoje ketvirtadienį A. Šleževičius sakė, kad pastaruoju metu biudžeto pajamos buvo nepakankamos, kad galėtų pakelti atlyginimus ir pensijas. Tačiau trečiadienį vyriausybės posėdyje finansų ir socialinio aprūpinimo ministerijos pavesė išnagrinėti galimybes padidinti šias išmokas nuo balandžio 1 dienos. „Tai yra labai svarbu įvairiais aspektais, ypač ruošiantis pridėtinės vertės mokesčio įvedimo neigiamoms pasekmėms, kurios neišvengiamos“.

Pernai vyriausybė biudžetinių atlyginimus ir pensijas kėlė devynis, šiemet - vieną kartą. Ministras pirmininkas patvirtino, jog numatoma parengti naujas elektros energijos ir gamtinių dujų vartojimo kainas, kurios greičiausiai įsigalios pasibaigus šildymo sezonui.

Pasak A. Šleževičiaus, elektros energijos kainų padidėjimas yra neišvengiamas, nes Ignalinos atominės elektrinės šildymo sezonui.

nateisėmis NATO narėmis. Jos galės Amerikoje įsigyti tiek karinę aprangą, tiek kovinius lektuvus.

KALENDORIUS

Kovo 29 d.: Didysis antradienis; Kotryna, Bertoldas, Almantė, Kernius, Manvydas. Muz. Juozas Naujalis gimė 1869 metais. Lietuvos žemės reforma pradėta 1922 metais.

Kovo 30 d.: Didysis trečiadienis; Marijona, Zosimas, Danulis, Vartvilė.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

MENOPAUZA IR HORMONŲ TERAPIJA

GEDIMINAS BALUKAS, MD

(Pabaiga)

Komplikacijos.

Vėžys. Ginekologinės studijos rodo, kad prailgintas gydymas estrogenų pas poklimes moteris gali kelti išvystyti gimdos vėžį. Vėžio hiperplazija sumažėja, kai periodiškai vartojamas kitas hormonas *Progestin* (progestin patariama vartoti kas mėnesį, 12 dienų kartu su estrogenų). Pacientės, gydymosi estrogenų ir progestin hormonų kombinacija, rodo mažesnę endometrium ląstelių dauginimąsi) hiperplaziją ir carcinomą procentą, negu moterys, kurios visai nesi- gydo nuo klimakterinio simptomų.

Krūties vėžys. Veiksniai, kurie padidina krūties vėžio dažnumą yra:

1. šeimoje mažas gimimų skaičius;
2. pirmas kūdikis gimė, kai motina buvo 30 metų amžiaus;
3. motinos padidintas svoris;
4. nereguliarios mėnesinės;
5. ankstyvos mėnesinės;
6. menopauzė išsivysto vyresnio amžiaus moteriai.

Didesnis kiekis estrogenų gali padidinti vėžio išsivystymą. Gydymas, kuris gydo moteris hormonais, turi taip pat nuolat tikrinti jų krūtis, prireikus ir mamogramą. Tie patarimai yra rekomenduojami „American College of Obstetricians and Gynecologists ir American Cancer Society“. Amerikos ginekologai seka pačius naujausius gydymo hormonais, todėl pacientės turi konsultuotis su savo ginekologais gydytojais.

Kontradikcija estrogeno terapijai:

1. Neišaiskintas vaginalinis kraujavimas;
2. aktyvi kepenų liga;
3. chroniška kepenų liga;
4. orabinis kraujo indų trombozė;
5. krūties vėžys;

Dar kai kurie atsitiktiniai atvejai:

1. aukštas kraujo spaudimas;
2. gimdos nepiktybinis auglys, kartais vadinamas „fibroidais“;
3. paveldėtas storumas;
4. migreniniai galvos skausmai;
5. venų uždegimas (thrombophlebitis);
6. endometriozis (tai audiniai, kurie panašūs į gimdos gleivinę, bet jie randami ne gimdos viduje, o dubens - pelvis - viduje);

7. tulžies pūslelės patologija.

Prieš pradėdant gydymą hormonais, pacientė turi būti gydytojo patikrinta. Šis patikrinimas susideda su smulkia medicinos istorijos apklausa ir sveikatos tikrinimu: kraujo spūdis, matavimas, cholesterolio ištyrimas, krūtų ir dubens organų tikrinimas, „Pap“ tepinėlis. Kadangi tebėra kontraversija dėl galimo krūtų vėžio išsivystymo, gydant pacientę hormonais, reikalinga ir mamograma. Hormonų terapija teikiama dviem būdais: cikliniu ir nepertraukiamu.

Apsisaugojimui nuo osteoporozės vartojama 0.625 mg *conjugated estrogen* arba 0.05 mg *transdermal estradiol*. Tai veikia nugaros ir klubo kaulus.

Mažesnė estrogeno dozė (0.3 mg *conjugated estrogen*), su jungta su didesne kalcijaus dalimi (iš viso 1.5 mg kasdien), parodo, kad tai padeda apsaugoti kaulus nuo minkštėjimo.

Pas moteris, kurios neturėjo gimdos pašalinimo chirurgijos būdu (hysterectomy), patariama vartoti ciklinį būdą kartu su progestin tabletėmis (pvz. *medroxy progesteron acetate* 10 mg) per paskutines 12 dienų imant estrogeną. Šis estrogeno ėmimo metodas sumažina galimybes išvystyti gimdos (endometrium) vėžį ir taip pat mažiau galimybių, kad gali išsivystyti kitų audinių vėžys.

Tabletes imant nustatyti laikui - ciklais - estrogen-progestin yra pati populiariausia šios rūšies terapija Amerikoje. Gydymas injekcijomis nėra rekomenduojamas dėl brangumo, dėl dozės efektingumo ir dėl galimo ilgalaikio vaistų veikimo.

Estrogeno vaginalinis kremas padeda gydyti vaginos atrofiją. *Estradiol* (micronized) tabletės, įdėtos į vaginą, tuoj pat absorbuojamos į kraują. Tačiau baigiant noriu pastebėti, kad ne visoms moterims hormonų terapija tinka. Tačiau, kai terapija yra veiksminga, hormonai gali prailginti pacientės amžių. Moteris gali džiaugtis geresne dvasine ir fizine būseną. Patarina visoms, sulaukusioms klimakterinio amžiaus, kreiptis pas patikimą ginekologą ir pasitarti dėl hormonų terapijos.

• Pirmą kartą masinis vaikų skiepimas nuo polio ligos pradėtas Pittsburghe 1954 m. vasario 23 d.

• Peace Corps organizacija įsteigta 1961 m. kovo 1 d. prez. John F. Kennedy nutarimu.

VAIKAS MOKOSI KALBOS NESAMONINGAI

DOMICELĖ PETRUTYTĖ

Kalbos pasisavinimas arba mokymasis yra ilgas ir gana sudėtingas vyksmas. Kūdikis, kol pradeda kalbėti, išgyvena kelis kalbos vystymosi laikotarpius. Apie kalbos kilmę ir jos vystymąsi yra daug ir įvairių nuomonių. Tačiau vienu klausimu visi tyrinėtojai sutaria, jog kalbos vystymasis yra du pagrindiniai laikotarpiai, kurie ryškūs viso pasaulio vaikuose: 1. prieškalbinis laikotarpis; 2. kalbinis laikotarpis.

Priekalbinis laikotarpis prasideda kūdikiui gimus ir tęsiasi maždaug iki vienerių metų. Tuo laikotarpiu, per 10 ar net 12 mėn., vyksta gana intensyvus, vidinis kalbos formavimasis, kuris išoriškai yra beveik nepastebimas. Dėl tos priežasties kūdikis dažniausiai nesulaukia iš tėvų (arba tų, kurie kūdikiui prižiūri) reikalingos pagalbos. Tą patį pristabdė ir apunkina normalų kalbos vystymąsi. Būkime atidūs ir padėkime kūdikiui, palengvindami kalbos kūrimą.

Jau seniai vaikų psichologijos tyrinėtojai kalbėjo, kad naujagimius geriau nuteikia moteriški balsai. Šiandien šis teigimas ne tik patvirtinamas, bet sakoma, kad naujagimis tikrai atpažįsta motinos balsą, nes, jai kalbant, jis bando ton pusėn pasukti savo galvutę. Taip pat pastebėta, kad kelių savaičių kūdikiai rodo ypatingą domėjimąsi žmonių kalba, likdami abejingi kitiems garsams, kurie yra girdimi ji supančioje aplinkoje. Apie tai M. Montessori jau kalbėjo šio šimtmečio trečiajam dešimtmetyje. Savo knygoje „The Secret of Childhood“, ji teigia,

kad prigimties yra apdovanojusi žmogų-kūdikį ypatingu jautrumu kalbai — žmogaus kalbos garsams, kuriuos girdėdamas, jis visuomet jaučiasi patenkintas ir laimingas. Tuo gali įsitikinti kiekviena motina, žinoma, jeigu ji deramai bendravo su savo kūdikiu prieš jo gimimą.

Pirmosiomis savaitėmis po gimtųjų, kai kūdikis pradės verkšlenti, motina gales labai greitai jį numaldyti, kai, tyliai priėjusi, pradės jį kalbinti ramiai, švelniu balsu arba padainuos dainelę, kurią ji mėgdavo dainuoti ar niūniuoti, kai jo laukėsi. Žmogaus balsas, o ypač motinos, yra nuostabus naujagimių ramintojas. M. Montessori, pastebėjusi šį reiškinį, teigia, kad kalba kūdikiui ar vaikui yra gražiausia muzika, kuri niekuomet jam nenusibosta. Juo labiau, kai toji „muzika“ liejasi iš mylinčios motinos širdies, užtikrindama kūdikiui visišką saugumą, kas yra labai reikalinga šiuo lemtingu laikotarpiu, kai vyksta prisitaikymas prie neįprasto gyvenimo sąlygų.

Panaudojus modernią medicininę technologiją, patirta: kai žmonės kalbasi netoli naujagimio, tuojau pasireiškia aiški reakcija tame smegenų pusrutulyje, kuriame yra kalbos vystymosi centras. Pasirodo, prigimties parūpina žmogui kalbos aparatą, bet patį darbą — išmokyti kalbą — palieka vaikui. Vaiką, kad jam neįgimtų mokymasis, prigimties yra apdovanojusi ypatingu jautrumu kalbos garsams, kurie teikia džiaugsmą ir pasigėrėjimą juos girdint.

Turint omenyje tą nuostabų

prigimties veikimą, kyla klausimas: koks gi tėvų ir apskritai suaugusiųjų vaidmuo? Ar jis dar reikalingas?

Labai reikalingas ir svarbus, tik reikia žinoti kada ir kaip padėti vaikui jo nesamoningame darbe, kuriant kalbą. Tai ne lengvas uždavinys, nes jis susijęs su savimoka (savarankiškas mokymasis) ir saviuokla. Kadangi mokykla nedavė mums šiuo svarbiu klausimu reikalingų žinių, tai šiandien turime jas įsigyti patys savarankiškai.

Pirma — susipažinti su kalbos „buvine“ — smegenimis.

Antra — su kalbos aparatu ir jo veikimu. Jį (k. aparatą) sudaro: klausa, balso stygos, gerklė, burna su įvairiais kalbos padarais.

Trečia — sudaryti palankias sąlygas aukščiau minėtų kalbos sandų (komponentų) veikimui, apsaugant juos nuo žalingų pašalinių įtakų: triukšmo, garsų, piktų kalbų ir ryškios, akimandios šviesos. Pagal M. Montessori ir akys yra svarbus, bet netiesioginis sandas kalbos aparato.

Nauji mokslininkų tyrimai Kalifornijos u-tė parodė, jog smegenys nėra nesikeičiančios inertiškas žmogaus kūno organas. Todėl reikalinga jas lavinti prasmingais pratimais, kuriuos pateikia mokslinis Montessori metodas.

Drįstu kreiptis į lietuvių gydytojus, prašydama supažindinti mus su smegenų sandara ir jų veikimu.

Belaikiant šiuo vertingų straipsnių, tėvams patartiau įsigyti M. Montessori knygą „The Absorbent Mind“. Joje rasite du vertingus straipsnius: „Some thoughts on language“ ir „How language calls to the child“. Knygą galima užsisakyti kreipiantis šiuo adresu: MECA

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$100.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeras nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaituotojo adreso, gavus iš jo mokėti, atžymima, iki kada yra užsimokėjus.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$100.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą — Oro paštą	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštą	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuodžiūra. Nesunaudotų straipsnių nesugrąžina. Jūs grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

(Montessori Educational Centers Assn.) 302 S. Grant St. Hinsdale, IL 60521. Tel. 708-654-0151. Kaina su persiuntimu \$11.50.

• Mindaugas vainikavosi pirmuoju Lietuvos karaliumi 1251 m. spalio 1 d.

LINAS A. SIDRYS, M.D.

Ophthalmolog/Akių Chirurgas
Chicago Ridge Med. Center
9630 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-6622
4149 W. 63rd St.
312-735-7709
Chicago, IL

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
106 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (312) 337-1285

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams suvokys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktučiai. Susitarimai (kalbėti angliskai) tel. 708-422-8260

DALIA E. CEPELE, D.D.S.

DANTŲ GYDYTOJA
7915 W. 171st
Tinley Park, IL 60477
(708) 614-6871
Valandos pagal susitarimą

Kab. 312-735-4477;

Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Pirmo 3 v. p.p.-7 v. antr. 12:30-3 v.p.p.
trečio 12:30-3 v.p.p.
penkt. ir šešt. 9 v.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago

(312) 778-0909 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS

Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS

INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
GYDYMAS bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-841-2006
Valandos pagal susitarimą
Vakaris ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL

SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
(312) 434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. (312) 585-0348;

Rez. (312) 778-5533

DR. FRANCIS MAŽEIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9. antr. 12-6. penkt. 10-12. 1-6

Kab. tel. (312) 471-3300

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.

Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527

DR. ALGIS PAULIUS

ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St

Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val. antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v.p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 778-2680
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.I

Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbarne lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. (312) 586-3166

Namų (708) 381-3772

DR. PETRAS ŽLIOBA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val. pirm. antr., ketv. ir penkt. 3-6;
Šeštadieniais pagal susitarimą

City Center GT-International

PLB IR LIETUVOS KULTŪROS MINISTERIJOS PAVE-
DIMU OFICIALI KELIONIŲ AGENTŪRA TVARKYTI IR
KOORDINUOTI KELIONES Į 1994 DAINŲ ŠVENTĘ LI-
TUVOJE.

KAINOS Į DAINŲ ŠVENTĘ IŠ SEKANČIŲ MIESTŲ

ATLANTA \$990.00	BOSTON \$890.00	CHICAGO \$950.00
DALLAS \$1050.00	HOUSTON \$1050.00	LOS ANGELES \$1150.00
MIAMI \$995.00	NEW YORK \$890.00	WASHINGTON, D.C. \$890.00

RIBOTOS SKAIČIUS VIETŲ IŠ VISŲ MIESTŲ: birželio 30, liepos 2, liepos 3, liepos 5

GRĮŽIMAS: liepos 17, liepos 19, liepos 20, liepos 22, liepos 24, ar jūsų pasirinkta data.

EKSKURSIJOS SU PILNU APTARNAVIMU... Apžiūrėkite visas tris Pabaltijo respublikas su „Draugo“ kelione... National Geographic Society maršrutu, pasirinkite iš mūsų populiarių 7, 10 ir 14 dienų maršrutų Lietuvoje.

TURISTINIS PATARNAVIMAS:

- Automobilių nuomavimas
- Viešbučių užsakymas įvairiose Lietuvos miestuose
- Pasitikimas aeroste
- Tarp miestiniai pervažiavimai

IR VISA TAI IŠIMTINAI SAVOMIS, MŪSŲ FIRMOS TARNAUTOJŲ, PASLAUGOMIS

Mūsų Vilniaus raštinė — jūsų paslaugoms!

KELIONĖS IŠ LIETUVOS: rašome savo raštinėje Vilniuje kompiuterine sistema bilietus į visus pasaulio kraštus. Bilietų apmokėjimas gali būti Lietuvoje arba Amerikoje — kaina nesiskiria. Rašome LUFTHANSA, SAS, FINNAIR bilietus ir netrukus galėsime pasiūlyti bilietus amerikietiškomis aviakompanijomis.

Mūsų personalas Vilniuje greitai sutvarko tranzitines Vokietijos visas keliautojams ir padeda pasiūti Amerikos vizos dokumentų pridavimui, organizuoja ekskursijas į Ameriką bei Meksiką, konsultuoja ir rezervuoja viešbučius užsienyje.

PROFESIONALIAI IR TVARKINGAI APTARNAUSIME ABIEJOSE ATLANTO PUSĖSE.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
9825 SOUTH 79TH AVENUE
HICKORY HILLS, ILLINOIS
60457

TELEFONAI: (708) 430-7272
TELEFAX: (708) 430-5783

Member
ASTA
American Society
of Travel Agents

City Center GT-International
GEDIMINO PROSPEKTAS NR. 37
VILNIUS, LIETUVA

TELEFONAI: (370) 2-223-147
2-223-154
TELEFAX (370) 2-223-140

Lithuanian Mercy Lift organizacijos nariai kovo 17 d. lankėsi Vašingtone, kur susitiko su Kongreso atstovais ir senatoriais, prašydami pagalbos Lietuvos medicinos sistemai. Iš kairės: Birutė Vindašienė, Kongreso narys Porter ir Aušrinė Karaitytė.

Imperijai subyrėjus, sugriuvo ir kortų namelis

Imperijos sugriuvimas ne tik iš pagrindų pakeitė poros šimtų milijonų žmonių gyvenimą, bet taip pat sumaišė diplomatų ir strategų kortas. Gyvenimas buvo labai aiškus, kuomet Amerika turėjo atominės bombos monopoliją. Tuomet ji galėjo nustatinti visų kitų valstybių elgesio normas ir diktuoti savo sąlygas. Europa ir likęs pasaulis po Amerikos atominės bombos skėčių labai saugiai jautėsi. Padėtis šiek tiek susiklopiavo, kuomet Rusija per savo draugus, dirbančius Amerikos įstaigose, išgavo bombos technologines paslaptis. Gauti planai labai palengvino ir Rusijai pasigaminti bombą.

Rusijai atominis bandymas pradėjus ir pritaikius su vokiečių inžinierių pagalba pagamintas raketas, tas Amerikos turėtas atominis skėtis dingio. Vakarų Europa ir Azijos kraštus apėmė baimė, kuomet to skėčio dangos nustojo. Europos kraštams nurašyti buvo suorganizuotas NATO, kad bendromis jėgomis būtų galima atsispirti Rusijos agresijai. Rusiškioji meška, per vakariečių žioplumą ir jų paramą nutinkanti, turėjo didelį apetitą. Taikstėsi ir kitus kontinentus savo įtaką praplėsti. Kol dar Stalinas tebebuvo gyvas, komunistų partijos viršūnės vyravo įsitikinimas, kad jau atėjus laikas pasaulinei revoliucijai. Tad įvairiais būdais veržėsi į Afrikos ir Azijos žemynus. Afrikai, kuri yra kiek nuosaliau nuo Rusijos, mažesnis teisiogis pavojus grėsė. Kiek kitoks vaizdas buvo Azijos kontinente, kur Rusijos užkariuoti plotai tūkstančiais kilometrų per visą Azijos kontinentą driekėsi.

Be to, pačioje karo pabaigoje — per vakariečių žioplumą, Korėja buvo padalinta pusiau. Vakariečiams neturint aiškios politikos linijos, jų įtakai ir prestižui kritus, Kinijoje įsigalėjo komunistai. Šimtais milijonų azijiečių ir mažesnių valstybių valdovams atrodė, kad galutinė komunizmo pergalė neišvengiama. O tokios nuotaikos tik paskatino komunistams įvairias nuolaidas daryti. Kad tą komunizmo potvynį Azijoje sulaukys, NATO pavyzdžiu buvo suorganizuota SEATO. Tarp Vašingtono ir Maskvos vyko nervų karas ir ginklavimosi lenktynės. Atominis arsenalas pajėgumas pradžioje buvo

skačiuojamas kilotonais, o paskui net megatonais. Kol Amerika skelbėsi, kad ji galinti Rusiją sunaikinti 10 ir net 20-tį kartų, tol visi ramiai miegojo. Bet, kuomet ir Rusija pradėjo panašiai reklamuotis, karinė vadovybė suprato, kad vien atominiais ginklais negalima pasikliauti. Rusijos strategija buvo, kad, atominiais arsenalams apylygiams esant, nei viena pusė jų nepanaudos, o Raudonosios armijos ir Varšuvos pakto pajėgoms esant žymiai stipresnėms, žaibišku puolimu užimti Vakarų Europą.

Atrodė, kad nervų karas abi puses nuvargino. SEATO iš horizonto beveik nepastebėtas dingio. O kuomet prasidėjo imperijos byrėjimas, tai Vašingtonas ir kitos Vakarų sostinės visai nusigando, nes visi jų planai subyrėjo lyg kortų namelis. Kadangi visi planai buvo parengti, kuomet pasaulis buvo pastovus ir du svario centrus teturėjo. Nors Vašingtonas šimtus milijonų dolerių komunizmo sulaukymui išleido, tačiau jo subyrėjimas visai nebuvo numatytas. Tad, kuomet Lietuva pradėjo nepriklausomybės reikalavimus kelti, Vašingtonas jokio pritarimo neparodė.

NATO organizacija, kuri buvo sukurta pasipriešinti Rusijos imperializmui, dabar deda visas pastangas, kad tik Maskva neužpuktų. „Taigi atversta naujas 45-erių metų NATO istorijos puslapis — NATO vadovai planuoja įtraukti šalio karo laikų priešus į visos Europos saugumo planą. Tačiau dar prieš susitikimą buvo aišku, kad NATO nedarys nieko, kas galėtų suerzinti Rusiją. Rusija aršiai priešinosi buvusių savo satelių — Rytų Europos šalių — stojimui į NATO“ („Lietuvos aidas“, 1994.I.11). Paskutiniui metu teko girdėti ir skaityti užuominų, kad yra galvojama apie Rusijos į NATO priėmimą. Tai būtų tolygu lapės į vištę įsileidimui. Tie, kurie NATO steigė, dabar karstuose apsiverstų. Jaučiama, ypač Amerikos elgsenoje, kad daromas spaudimas buvusias respublikas vėl į vieną narvą suvaryti. Baltijos kraštams gal ir bus daromos šiosios tokios išimties. Buvusioje Jugoslavijoje vykstantis karas yra panaudojamas kaip baubas, kad yra pavojinga atskiras valstybes turėti.

Juozas Žygas

RUSIJA SIEKIA SUSIGRAŽINTI IMPERINĘ DIDYBĘ

Rusijos santykiai su JAV

Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių žmonės su dideliu susirūpinimu seka Rusijos politinius poslinkius ir jos santykius su JAV. Praeityje Lietuvos žmonės per daug dėję vilčių į Amerikos politiką, tikėdamiesi pagalbos išsilaisvinti iš komunizmo. Kai Amerikos lėktuvai parasiutais nuleisdavo Lietuvos laisvės kovotojus iš Vakarų, atrodė, kad išvadavimas artėja. Deja, laisvės kovotojams, susitelkusiems miškuose, nusi-vilti; jie žuvo nelygioje kovoje ar turėjo pasiduoti. Labai skaudu, kad Lietuva turėjo patirti tiek nuostolius.

JAV santykiai su Rusija labai retai buvo sklandūs, ir šiuo metu, atrodo, po keleto metų pertraukos, vėl krypta į duobę. Tai tikrųjų nei Rusija, nei Amerika nėra skelbusi viena kitai karo, bet šiame šimtmetyje jų santykiai būvę labai įtempti. Po Rusijos revoliucijos, kai bolševikai pagrobė valdžią savo kontrolėn, pirmojo pasaulinio karo santarvininkai kartu su Amerika mėgino sutrukdinti, kad Rusija nesusitartų su Vokietija atskirai. JAV iki 1933 m. nedavė Rusijai diplomatinio pripažinimo. Nepasitikejimas liko, net ir sudarius sąjungą kovai prieš nacine Vokietiją. Sovietai vakariečius sąjungininkus apgavo, įvedami Rytų Europoje komunistinį režimą.

Vėliau vyko Korėjos karas, kurio tikslas buvo praplėsti komunistų įtaką Azijoje. 1962 m. atvežtos sovietų raketai ir jų prietilti Kubą prie Amerikos krantų, o 1979 m. pradėta invazija į Afganistaną, iš kurios

IGNAS MEDZIUKAS

daug lietuvių karių sugrižo karstuose ar invalidai, netekę rankų ar kojų.

Tik per paskutiniuosius keletą metų Rusijos ir JAV santykiai pakrypo į gerąją pusę. Atsirado viltis, kad prasidėdavo naujas abiejų šalių bendradarbiavimo ir draugystės laikotarpis. Tos viltys paskutiniu metu išnyksta tartum meteoras. Šių dienų Rusija keičiasi. Prezidentu tebėra B. Jelcinas, ministrų pirmininku — V. Černomyrdinas, tačiau Rusijos politika — ne ta pati, kuri buvo prieš keletą mėnesių. Tikriaus pasakius, Rusijos politiką veikia tam tikros jėgos, kurios stengiasi pakreipti jos vidaus politinių jėgų balansą.

Rusija, ilgą laiką buvusi autoritarinė diktatūrinė valstybė, todėl jos perėjimas iš despotizmo į demokratiją, iš centrinės ekonominės sistemos į laisvą rinką, yra labai sudėtingas. Šie pagrindiniai klausimai verčia JAV persvarstyti savo santykius su Maskva. Paskutiniai Rusijos parlamento rinkimai atvėrė visiems akis, kai į parlamentą buvo išrinkta daug kraštutinių atstovų — iš kairės ir dešinės. Tad nenuostabu, kad jie suteikė amnestiją prezidento B. Jelcino priešams. Ir tai pastatė Jelciną į labai sunkią padėtį. Nenuostabu, kad jis ėmė kitaip kalbėti. Jis labai supykio, kai atvykęs buvęs JAV prezidentas Nixon susitiko su jo priešais.

Rusijoje kyla nacionalizmas

Dar neseniai B. Jelcinas buvo užtikrinęs B. Clintoną, kad re-

formas bus tęsiamos toliau. Tačiau reformų vykdymo nesklaidumai buvo pasekmė, kad į parlamentą atėjo daug jėgų, priešingų reformoms, todėl reformų vykdymas tapo suspenduotas: jų šalininkai iš valdžios išstumi, o atėjo ekonomistai, kurių pajėgumas yra Brežnevo eros stagnacijos lygio.

Užsienio politikoje irgi žymi itaka kylančio Rusijoje nacionalizmo ir nostalgijos susigrąžinti buvusią imperinę didybę. Tai rodo Rusijos pretenzijas, deja, nepamatuotas ir nepateisinamas, daryti „tvarką ar-timame užsienyje“, vadinas, buvusiose sovietinėse respublikose.

Kai šių dienų Rusija svarsto savo ateities politikos kryptį, jos kaimynai stebi, kaip į tai reaguos JAV, viltys visų taiką ir laisvę mylinčių tautų. Šie reiškiniai ipareigoja JAV akylai stebėti Rusijos politikos žingsnius, kad jie nebūtų pavojingi jos kaimynams ir viso pasaulio saugumui.

Nepaisant kai kurių demokratijos pralaimėjimų, Rusijoje matyti ir džiuginančių reiškinį, einant į laisvos rinkos sistemą. JAV parama Rusijai yra davusi ir teigiamų rezultatų. Daugiausia kaip 75 procentai Rusijos detalios prekybos parduotuvių yra jau privačiose rankose ir šioje srityje dirba daugiau kaip 25% darbo jėgos. Parama plešti laisvą rinką turėtų būti tęsiama.

JAV vaidmuo santykiuose su Rusija

JAV taip pat turėtų bendradarbiauti su Rusija dėl atominės energijos, ypač atominio ginklo panaudojimo. Bet iš kitos pusės JAV ir visos Vakarų demokratijos turėtų remti išsivadavimą iš komunizmo tautas, kad jos netaptų imperikalizmo aukomis. Vakariečiai turėtų pareikšti Rusijai, kad, jeigu ji kesintųsi į ją įtų valstybių teritorinį integralumą, jai teks brangiai sumokėti.

Bolševikų įsigaliojimas po 1917 m. revoliucijos inėse daug triukšmo ir Rusijos ir viso pasaulio istoriją. Tad šiuo metu vykstant varžyboms dėl Rusijos ateities, kuri gali būti labai skausminga, JAV politika, kaip rašo „Los Angeles Times“, turėtų būti paremta Rusijos atžvilgiu ne romantinėmis iliuzijomis, bet realizmu. Kaimynams ir visam pasauliui būtų geriau, jei Rusijoje įsigalėtų

Jadvyga Godunavičienė iš Vilniaus „Vakarinų naujienų“ dienraščio, kartu su „Gimtojo krašto“ redakcijos nariu Leonardu Aleksiejūnu viešnagės Čikagoje metu. Jie čia lankėsi pakviesti G.T. International kelionių biuro prez. Algio Grigo.

Nuotr. Edvardo Šulaičio

Danutė Bindokienė

Tuomet bus per vėlu

Vis dažniau pasigirsta balsai, susirūpinę lietuviškų parapijų ateitimi. Ir aklas gali matyti, kad lietuvių parapijos sparčiai keliauja dinosauro takais — t.y. nyksta arba joms gresia pavojus išnykti netolimoje ateityje.

Mėgstama teigti, kad tai todėl, jog lietuviškos parapijos netenka savo ankstyvesniųjų parapijiečių, kurie anksčiau buvo taip tirštai apsupe savo pastangomis įkurtą parapiją, pastatytą bažnyčią, įsteigtą pradžios mokyklą. Jaunesnieji plačiau išsiskirsto iš apylinkės, o vyresnieji ne savo noru išvežami į Amžinojo poilsio vietą... Sutinkame, kad tai viena parapijų nuliutuvėjimo priežasčių, bet kita — galbūt dar aštresnė — yra lietuvių kunigų trūkumas.

Jeigu pažvelgsime į tebevadovaujančių lietuvių parapijoms kunigų amžiaus vidurkį, turėsime pripažinti, kad kone visi jie jau žilo plauko ir nemažos metų naštos spaudžiami.

Daugelyje vietų net ir vyresnio amžiaus lietuvių kunigo nebėra. Tad koks skirtumas, ar angliškai meldžiamės buvusioje lietuviškoje parapijoje, ar priklausome kuriai kitai (jeigu iš viso dar priklausome)? Antra vertus, senesni kunigai ne visuomet sugeba vadovauti jaunesnių parapijiečių sielovadai. Jų pamokslai be energijos ir įkvėpimo, darbo dvasios, monotoniškos, nesuteikiančios jokio sielos pakilimo. Sekmadeniai, kai toks kunigas aukoja Mišias, bažnyčioje retai pamatysi jaunesnį maldininką.

Kai kas tvirtintų, kad bažnyčia — ne teatras. Į ją einame melstis, ne pramogauti. Turėtume patys pasirūpinti ir susikaupimu, ir sielos pakilimu. Tačiau žmogus ne visuomet savo jėgomis įstengia atsikratyti kasdienybės rūpestių, atsinešdamas juos ir į bažnyčią. Reikia pagalbos, kad ta valandėlė, praleista sekmadienio pamaldose, jį lydėtų visą savaitę, kad taptų sielos ramsčiu sunkumuose. Tuštuma gimdo tik tuštumą; monotoniškumas sukuria tik abejingumą. Jeigu žmogus nesijaučia,

demokratinis režimas ir vyktau laisvos rinkos reformos. Tačiau užsienio įtaka Rusijoje gali suvaidinti tik dalinį vaidmenį. Kaip 1917 m., taip ir dabar, Rusijos ateitį galės nuspresti politinės jėgos, veikiančios jos

kad lietuviškoje parapijoje yra versmė, gaivinanti jo sielą, tos versmės jis ieško kitur.

Jaunesnių kunigų išieivija neužsiaugino (kaip neužsiaugino rašytojų, žurnalistų...). Priežasčių dėl šio trūkumo čia nemanome ieškoti, tik prisipažinti, kad šiuo metu su ypatinga viltimi dairomės į tėvynę, į tuos jaunus kunigėlius, kurie kartas nuo karto mūsų tarpe pasimaišo. Koks tada entuziazmas, kai i parapiją, nors tik vienam sekmadieniui, vienoms misijoms, atvyksta kunigas iš Lietuvos!

Deja, Lietuvos vyskupai patys nuolat dejuoja, kad jiems trūksta kunigų. Gal po penkerių metų, kai visi dabartiniai seminaristai bus išventinti... Gal tada išieivijai vieną kitą „paskolins“... Galime jiems visai atvirai pasakyti, kad tuomet bus per vėlu. Vargiai dar bus likusi lietuviška parapija, kurią įstengtų atgaivinti net ir jaunas kunigas.

Vienos iš dviejų Čikagoje tebeveikiančių lietuviškų parapijų klebonas deda ypą daug pastangų, kad gautų iš Lietuvos jaunesnį kunigą, jeigu jau ne visam laikui, tai bent metams. Po metų tas kunigas galėtų vėl grįžti į Lietuvą, o jį pakeistų kitas. Per metus jų tokiam svečiui kunigui būtų pravartu čia pabūti: išmokytų angliškai, pažintų naują kraštą, praplėstų akiratį, parinktų aukų savo vyskupijai ar jos atliekamai labdarai. Į Lietuvą grįžtų su naujos patirties krūviu, kuri galėtų panaudoti tenyčių žmonių labui. Galėtume tokį sielovados darbą tarp užsienio lietuvių pavadinoti tam tikra statyvu — naudinga ir mums, ir tėvynei.

Planas, rodos, vertingas ir paprastas. Ar Lietuvos vyskupai juo domisi? Nedaug. Iš dalies tai sunku suprasti, iš dalies labai skaudu. Čia vėl pasitvirtina taisyklė, kad išieivijai lietuvių reikalingi tik prašymus patenkinti, o kai jie patys tiesia desperatiškas rankas į tėvynę, prašydami ne pinigų, ne labdaros, bet dvasinės pagalbos, užsikemšamos ausys, kad to prašymo nereikėtų klausyti.

viduje. Kas vyksta šiuo metu Rusijoje ir kokia jos bus ateitis, yra labai svarbu jos kaimynams, esantiems prie Baltijos. Jeigu ir jie įskaitomi į „artimą užsienį“, tai nuo Rusijos pertvarkos priklausys ir jų ateitis.

SEKIT PASKUI MANE

JURGIS JANKUS

12

— Ar nesupyksi, jeigu ją laikysiu pas brolių?

Pasakė, kad nesupyks. Dar pridėjo, kad Motina Švenčiausia yra jos ir gali ją laikyti kur nori. Paskum klebonas, pamatęs ji bažnyčioje, priėjo, pagyrė ir dar pasakė, kad jis sukūrė tikrai lietuvišką Madoną, kurios mum seniai reikėjo, tik niekas nesugebėjo jos padaryti. Visi tik beždžioniavo, lakstė paskui itališkas, lyg Marija būtų buvusi italė. Ir tai pasakė patioje bažnyčioje per pašlakstymą. Sustoję, šlakstyklė į švęstą vandenį pamerkęs, pašnekėjęs ištraukė iš švęsto vandens prisi-gėrusią taip pasuko, kad pajuto ir tie, kurie kitam pasienyje stovėjo. Po to daug kas klausinėjo, ką klebonas per viduri pašlakstymo jam sakė, bet jis nedrįso sakyti teisybės. Atrodė, pasakys ir visiems savo širdį atvers. Net norėjo nueiti ir atgal atsitiimti, bet tiek drąsos niekada nesukaupė, o dabar pats Viešpats atėjo, pasakė: „Sek paskui mane“, atvedė į svetimą mišką ir paliko. Žiūrėjo į anapus eglių viršūnių dangaus juodam gilume spindintias žvaigždes ir laukė, kad iš ten ateitų balsas ir pasakytų, ką daryti, kur eiti, ką veikti, bet dangus tylėjo, tik toli, vidury miško, sulojo lapė, o čia pat, kažin kurioje eglėje sušuko pelėda ir vėl viškas nutilo.

Kita, o gal ir dar kita diena, žvalgydamasis po jauną uosynėlį, užtikio tiesią, rankos sturmo guobikę, pažėmė kažin kieno sužeistą ir toje vietoje suaugusią į gero kumščio didumo gumbą. Apžiūrėjęs sumetė, kad iš jos galėtų pasidaryti gera karda. Grybėtelėjo už

kišenės, buvo tuščia. Nebuvo net peiliuko, kurį paprastai nešiodavosi. Tada atsiminė vado peilį. Nuėjęs tebedar išmeigtą. Pabandė. Buvo gerai išgalastas. Per porą dienų iš gumbo rankai paimti padarė tupintį paukštį, o ant patios lazdos išrėmė margangarę gyvatę, lazda apsiraičiusia, tykančią paukščiuką. Išdailinęs visą nugaros margini, išryškines dvišaką, paukščiuką beveik liečiantį, liežuvelį, gerai apžiūrėjo ir kai neberado vietos, kur galėtų ką pridėti, pasakė:

— Tai va, ir viskas, Viešpatie, ką per tas dienas teišmaniau padaryti. Paukštėlis — tai mes, gyvatė — tai jie, o lazda — tu pats. Ar taip ir leisi jiems po vieną, po vieną suryti? Ir ar tik mane čia per savo stebuklą atvedė?

Bet atsakymo iš niekur nebuvo, ir net jau penktą dieną niekas iš miškininkų nesirodė. Šeštą dieną pats pasimė save ir rankas ir išėjo.

Išėjęs iš miško, iš pradžių ėjo keliais, bet, artėdamas prie namų, kad nereikėtų eiti į miestelį, vėl pasuko į pamiškę, o paskum patraukė Šilupio lankomis ir lankelėmis. Matė laukuose dirbančius žmones, bet širdis į jų pusę netraukė. Prie išraustais krantais duburiu, kuriame buvo šiekštos, pastovėjo. Nuo neatmenamų laikų visi žinojo, kad jo dugne gulėjo trys medžiai. Nebuvo nė vieno. Visi buvo išimti, tik abiejose pusėse žemės išverstos, lyg pačią duobę būtų kažin kas kasęs. Du medžius turbūt sudėjo į kryžių, kuris tikriausiai tebestovi jo kiemuty, bet kur trečias? Pasidairęs pamatė pro karklus kažin ką juoduojant. Paėjo ir rado vietą, kur buvo kryžius dirbtas. Čia tebe gulėjo viena stambi kreiva šiekštė, keli šiekštagalai, daug juodų pjūvenų, skiedrų ir šiekaldų, kryžmai sunertų gabalų. Lazdos galu pabandė šiekštą. Atrodė kieta kaip geležis. Akimis pamatavo ilgį, o mintimi nubėgė į eglyną, į tą vietą, kur paliko išmeigtą vado peilį.

— Išeitų, — pagalvojo. — Išeitų geras kryžius. Ne toks, kaip jo kieme, bet vis tiek. Ir kanciai užtektų...

Ir vėl mintis nuklydo. Kad taip kaip nors tą iš jo kiemo būtų galima nugabenti į mišką. Vyrai galėjo. Kaip galėjo pirmą, galėtų ir dabar. Kancija jau kaip ir pabaigta. Iš to, kas čia likę, jo kiemeliui visiškai užtektų. Ne tik užtektų, bet dar išeitų toks, kad nei skersai, nei išilgai kito tokio nerastum. Tik kodėl miške ne vienas vyras nebepasirodė? Argi jo senom ašim ne taip pasigirdo? O gal kas kitas? Ką tokiais laikais gali žinoti, gal visiškai kas kitas visus vyrų planus sumaišė. Ir labai norėdamas, jų niekur negalėtų rasti. Bet jie žino, kur jis. Jiems ne ieškoti nereikia. Tik einant pasidaryti, kad kas neskėtų. Bet tų jie moka. Miškan nuvedė tiek daug, o paskum net pats nei pamatė, nei išgirdo, kur išsiskirstė. Jis nematė, bet jį matė. Rodos niekur nieko nebuvo ir staiga: „Deduti, kurgi tu savo senatvę neši? Visiems pasigirti, kad pats Viešpats iš tikros bėdos išvedė?“ Savais žodžiais persakė netikėtą sulaukymą, nusišypsojo ir pakilo, o galvą perbėgo mintis, kad ko gera troboje suras kūrį belaukiantį. Gal net lovoje miegantį.

Dar kiek, kai tik užlipus kalnei, per kurį Šilupis išsigrūžė gilų griovį, ir pamatys savo trobas. Lipdamas į kalnelį, mėgino įspėti, kas pirmą pasirodys: kryžius ar trobos stogas? Beržo viršūnė tai pirmiausia. Su ta mintim beržo viršūnė ir ėmė kilti iš anapus kalnelio. Paskum kiti medžiai. Ir sodas, bet ne kryžius ir ne trobos. Užlipę kalnelį, ir nieko. Ir beržas, ir klevai, ir sodas. Vyšnios, kur buvo gale trobos, tik stagarai.

Keistas šaltas skausmas nuėjo per visą, ir pagreitino žingsnius. Ir troba, ir daržinė, ir tvartas buvo degėsių krūvos. O kryžius? Vėl iškastas ir išvežtas. Apėjęs degesius, surado ir jį. Tik suiežėjusį kelmą. Suskilusį, supleišėjusį, o kryžiaus paties tik nuodėguliai, nuvirtę

(Bus daugiau)

TYLIOJI BAŽNYČIOS ŠIRDIS

JAV Katalikų Bažnyčios veidas neišnarpijamas susijęs su moterų vienuolijomis, kurios šimtmečiais buvo ir yra švietimo, socialinės veiklos bei ligonių slaugos širdis. Prieš 30 metų mokyklose, universitetuose, prieglaudose, ligoninėse, parapijose dirbo 180,000 seserų, ugdančių imigrantų kilmės katalikus iš kartos į kartą. Šiandien vienuolių yra pusė tiek, daug jau dirba parapijose ir kitose sielovados srityse, pasauliečiams įsijungus į švietimo, ligoninių ir kitus darbus.

Pasikeitus gyvenimo sąlygoms, ilgus metus išstarnavusios seserys liko be finansinio prieglobščio, ir JAV Vyskupų konferencija su talka per dešimtį metų stengiasi sukurti du milijardus dolerių senelių bei ligonių seserų globai, kai tik 3% JAV seselių yra jaunesnės negu 40 metų amžiaus ir negali iš savo pajamų vyresniųjų išlaikyti. Tai būdas jų globoje išauklėtiems katalikams atsidėkoti už tarnybą.

Lietuvoje pirmos vienuolės atsirado lygiai prieš pusę tūkstantio metų, kai Vilniuje 1495 m. pranciškiečiai bernardinės įsteigė savo namus. Neabejotina, kad 500 metų sukaktis bus pažymėta tiek bažnytiniu, tiek akademinio būdu Lietuvoje bei išvijoje.

Motelių vienuolių kelionė panaši, kaip ir vyrų brolių, kaip ir pačios Lietuvos. XVIII a. pabaigoje Lietuvoje buvo 11 vienuolių su 1,500 seserų. Caro okupacijos metais jos buvo naikintos veikliai arba neišdant joms naujų narių priimti. Iki II Pasaulinio karo šio pašaukimo moterys atsigaivo, ir Nepriklausomos Lietuvos ribose buvo aštuonios vienuolijos su 629 narėmis. Lenkų okupuotose Vilniaus krašto žemėse buvo devynios vienuolijos su 578 seserimis. (Dėl įdomumo galima paminėti ir vyrų duomenis: XVIII a. gale — 22 vienuolijos su 3,000 vienuolių; 1940 — šešios su 434 nariais.)

Išvijos lietuviai išsilaugino ar iš Lietuvos sulaukė vienuolių, susijusių su kultūrine, socialine, švietimo, religine ir kita veikla. 1966 m. (visuomet Lietuvos Enciklopedijos duomenimis) išvijoje buvo keturios lietuvių kilmės moterų vienuolijos su 971 seserimis (vyrų: trys su 177 nariais).

Sovietmečiu vienuolės veikė slapta ir tik „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikoje“ galėjome skaityti apie apkaltintą „vienuoliškumą“, išmestas iš darbo. Girdėjome, kad ligoninių vedėjai stengdavosi vienuolės apsaugoti nuo sovietinės rūsybės, nes jos, būdamos vaisingos, slaugytojos, gydytojos, sąžiningai dirbo ir nevogė vaisių ar reikmenų.

Atgimimo metais nuotraukose, vėliau ir gatvėje matomos vienuoliškais (tradiciniais) rūbais apsirėmusios seserys, vienu kitur prie vardo ir pavardės kuklus „s.“, tai yra, sesuo vienuolė. Buvo ir šeimų, kurios tik po kiek metų sužinojo, kad jų dukros ar seserys — slaptos vienuolės. Kai 1989 kūrėsi Caritas, šios katalikiškos šalpos tinklo metmenys iš karto buvo vienuolės. Vos tik valdžia leido mokyti tikybą mokyklose — šalia netikėto uždavinio pašauktų kunigų — į nelengvą darbą puolė seserys.

Pirmasis neįrašas vienuolių tikslinis sąrašas pasirodė Vakaruose apie 1992 m. pabaigą. 1993 m. „Drauge“ paskelbtame sąraše buvo 17 vienuolių su 1,008 seserimis — su įžadais, naujokėmis, postulantėmis ir kandidatėmis. Net buvo parašyti vienuolių vyresniųjų vardai

ir adresai. 1994 Lietuvos katalikų žinyne pirmą kartą oficialiai šalia parapijų, vyskupų, kunigų, Carito skyrių ir katechetikos centrų įtrauktos moterų vienuolijos — 24 vienuolijos su 1,113 seserų, naujųjų, postulantų ir kandidatų. Prie kiekvienos šeimos parašytas jos tikslas ar darbo sritis.

24 seniau Lietuvoje veikusių ir pagrindžio metais įkurtų moterų vienuolių darbo apimtį galima suvesti iš trijų keturių žodžių, kuriais kiekviena save apibūdina. Pagrindinės keturios sritys, kurių kiekvieną pažymi aštuonios ar devynios vienuolijos, yra švietimas; jaunimo auklėjimas ir organizavimas; sielovada; senelių, vargšų, ligonių slauga. Socialinį, visuomeninį darbą pažymi keturios, šlapia irgi keturios.

Vienuolės Lietuvoje gerai pažįstantieji sako, kad yra daug jaunų seserų ir daug vyresnių, nes vidurinės kartos įstojimo metu buvo labai veiklūs KGB sekliai, buvo per pavojinga narsę priimti. Buvo ir atvejų, kur, rimtų asmenų remiamos, įsisuko slapukės. Apie išstremtas, kalintas ir kitaip persekiojamas žinome iš „Kronikos“, kuri pati galėjo gyvuoti, kadangi pagrindžio vienuolės 20 leidybos metų ištikimai Bažnyčios reikalais ir žmogaus teisėmis rūpinosi.

Vyrai vienuoliai išsklaidymo laikais turėjo dažnai gyventi pavieniui ar glaudis prie šeimų. Aišku, vienuolių kunigai vyskupų dėka galėjo dirbti praktiškai kaip vyskupijos pasauliečiai kunigai. Moterų sugebėjo jo kelias butuose susiburti, gyven-

Ilgos bažnyčia Kaune praėjusią vasarą.

Nuotr. Jono Tamulaičio

ti kaip neištekėjusios moterys — o tai sovietams mažiau įtartina, negu kelių vyrų bendruomeninis gyvenimas.

Daug seserų dirbo ir tebedirba prie parapijų, virdamos bei šeiminkaudamos klebonijose, daug metų slapta, kaip močiutės, vaikus mokišius. Dvasiniai joms talkino (dažniausiai vienuolių) kunigai.

Bažnyčiai iš pagrindžio išlipant, seserys ne tik gali viešiau dirbti, bet ir savo vienuolijos darbu užsiimti. Iš mažų butų stengiasi sutelkti didesnius namus bent jaunųjų kandidatų auklybai, pasirūpinti savo senelių bei ligonių globa. Daugelis šoka į talką parapijoms, naujoms katechetinėms įstaigoms, jaunimo sąjūdžiams (skautams, ateitininkams, Marijos vaikams ir kt.) padėti.

Lietuvių kilmės JAV seserų kongregacijos keletą metų

viesai talką organizuoja, pagrindžio laikais slapta savosioms padėjusios. Pittsburgho pranciškiečiai padeda Utenos katalikiškoje mokykloje, kazimierietės talkina lygiagrečiai Lietuvos vienuolijai, Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys — savo vienuolijai, Nukryžiuotojo Jėzaus seserys, kiek ištekliai leidžia, irgi prisideda. JAV (amerikiečių) vienuolių konferencija veda plačią programą visoje Rytų bei Vidurio Europoje, neapleisdama ir Lietuvos.

Motelių vienuolijos turi panašią bėdą, kaip ir parapijos ar vyskupijos — visas patalpyklas. Atgaudamos senąjį savo vienuolyną (kaip kazimierietės Pažaisli) ar kitus namus, turi remontuoti, pritaikyti. Reikia rasti būdų išlaikyti jaunąsias seseris bei kandidates jų lavinimosi metu, tuo pačiu rūpinantis per daugelį metų nuvar-

gusiomis. Atsivėrus durims į pasaulį, reikalinga siūsti mokytis ir lavintis užsienyje.

Vietos stoka neleidžia tam pačiame straipsnyje apibūdinti seserų darbą ir gyvenimą, kiek žmogus iš šalies galėtų matyti. Tačiau neabejotina, kad per pagrindžio metus ir dabar auklėjos bei artimo meilės darbus seserys yra arčiausia žmonių ir geriausiai jaučia, kas Lietuvoje darosi, ko reikalinga dvasiai, kūnui ir sielai ugdyti, ir tai pasišventusios vykdo.

Rendami senelių namus, bažnyčių statybas, našlaičių globą, vargstančias šeimas, prekybos bei pramonės pradus, švietimo bei akademinis darbus, turime progą paremti ir tą tūkstantį pasišventusių moterų, kurios tikrąja prasme yra Lietuvos Bažnyčios širdis.

A. Saulaitis, SJ

CLASSIFIED GUIDE

HELP WANTED

Jobs available for English speaking men or women. Live-in or come & go. Universal Employment Agency
3154 N. Central
Chicago, IL 60634
Tel. 312-237-0044

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8684
(312) 581-8654

ELEKTROS.

[VEDIMAI — PATAISYMAI]
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-778-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

TAISOME

SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, SĄLDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VENTILUOJUS.

H. Deckys
Tel. 585-6624

HELL IN ICE

Onutė Garbštienė

A diary (much like that of Ann Frank), which begins in 1941 when a group of Lithuanians were loaded in cattle cars and dispatched to the wastelands of Siberia. This diary is a record of a woman — a people — a nation, ravaged by a vicious occupying force, but resisting and surviving.

Translated by Raimonda K. Bartuška. 256 pages, hard cover. Published in Vilnius 1992. Book price \$13.00. Shipping and handling in USA \$2.00. Canada — \$3.00. Illinois residents add \$1.14 for sales tax. Send orders to: **Draugas**, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629-5589.

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- MLS kompiuteriur FAX pagalba
- Nuosavybės įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

REALMART, INC.
6602 S. Pulaski
Chicago, IL 60629
312-585-6100

BALYS BUDRAITIS

Įsmerkiai patarnauja įvairių nuosavybės pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Sinteresuoti skambinkite BUDRAITISUI
Bus. 312-585-6100; red. 312-778-3971

PARDUODAMAS

ST. PETE BEACH, FL

Naujai atremontuotas „duplex“, Belle Vista apyl. arti vandenyno ir krautuvų. Galima išnuomoti abu butus, arba vieną, o kitame gyventi. **\$127,000**. Informacijai ar apžiūrai skambinti: **Paul Traxler, 813-864-9655** (Florida). Kalbėti angliškai.

New Smyrna Beach, FL

Sav. parduoda citrus vaisių sodą (orange grove) ant 5 akrų žemės su 4 mieg., 2 vonių geru namu. Neseniai ši nuosavybė buvo „rezonė“ kaip komercinė, todėl ją galima laikyti tokia, kaip yra, arba planuoti biznį. Kvalifikuotus pirkėjus finansuoti svininkas. Kreiptis: **Joe Stanaitis, tel. 904-428-2412**.

Making a big world smaller.

What difference does it make that Lufthansa flies to more international destinations than any other single airline? Or that every 40 seconds a Lufthansa plane takes off or lands in one of 180 cities around the world? The point is that over the years every experience with every traveler, from every corner of the world, has helped us understand you. We've come to know cultures and customs from around the globe. All the better to help you feel at home everywhere, on the ground, and in the air. Even in many cities we don't fly to, you'll find a Lufthansa office ready to serve your needs. Experience that's worldwide and worldwide. It's a difference that's helped us make friends with a world full of travelers. And that can make this big world feel very small indeed.

Lufthansa

For reservations or information call 1-800-645-3880 or see your Travel Agent. Lufthansa is a participant in the mileage programs of United, Delta and USAir.

A passion for perfection.®

"CENTRO KUBAS"

Tikrų lietuvių nekilnojamojo turto biuras iš Vilniaus "Centro kubas" priima užsakymus parinkti ir įsigyti gyvenamuosius namus ir butus Vilniuje. Kiekvienam besidominčiam asmeniškai suteiksime informaciją.

"Centro kubas"
Pylimo gatvė Nr. 12
2001 Vilnius
Lithuania
tel. (370-2) 22-70-90,
22-78-41

LITHUANIAN DIASPORA KONIGSBERG TO CHICAGO.

anglų kalba. Autorius **Antanas J. Van Reenan**

Knygoje nagrinėjama lietuvių tautiško kilmės ištakos, analizuojama ta ligi šiol neįvertinta vertybių konfigūracija. Studijų dinamiškumo eigoje, skverbiama į diasporos mentalitetą, išryškinama Rytų Europos mintijimo variacijos, aiškinama. Kaip apsiginklavus sava ideologija, galima taikinti sugretinti savojo tautiško pagrindus su Amerikos tautiško principais.

Knyga pradeda 19-to amžiaus lietuvių tautiško supratimu-pajautimu. Dėmesio centre — lietuvių ateiviai. Apsiribojama Čikaga. Pirmoji banga (lietuvių ateiviai) (1867-914) — lietuvių, daugumoje ekonominiai emigrantai, savo noru palikę gimtąjį kraštą, daugumoje valstiečiai, menku išsilavinimu. Antroji banga (1948-1952) — be didesnių išimčių, profesionalai, išsimokslinę, atvykę ne savo noru ir įgiję D.P. (displaced persons) — vardą. Analizuojamas kultūrinis susidūrimas tarp abiejų minėtų bangų. Vaizduojama kaip Antroji banga perėmė Pirmosios bangos sukurtas institucijas ir kaip sukūrė naujas.

Knyga sudaro 330 psl., didelio formato. Išleido University Press of America, Inc., Lanham, New York and London. Kaina su persiuntimu 27 dol. Illinois gyv. dar prideda 2 dol. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

Draugas
4545 W. 63rd St.,
Chicago, IL 60629

LIETUVIŲ OPERA

Vytauto Klovos "PILĖNAI"

4 veiksmų opera

1994 m. balandžio 17 d., 3:00 val. popiet. Morton HS auditorija, 2423 S. Austin Blvd., Cicero IL

Bilietai Vaznelių prekyboje, 2501 W. 71st St., Chicago, IL 60629 Tel.: (312) 471-1424

Tik antradieniais, ketvirtadieniais, ir šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.

Kviečiame visus ir iš visur!

Alvydas Vasilis
Dirigentas

Eligijus Domarkas
Režisierius

Rikardas Sokas
Chormeistris

Irena Milkevičiūtė
Eglė

Arvydas Markauskas
Margiris

Vitalija Šiskaitė
Mirta

Virgilijus Noreika
Rūtenis

Liudas Norvaišas
Ulrichas

Vytautas Juozapaitis
Udris

Julius Savrimas
Jaunasis karys

Vaclovas Momkus
Alminas

Vytautas Šimkus
Pilėnietis

Bronius Maciukevičius
Karys

Monigirdas Motekaitis
Chormeistris

LAIŠKAI

MENO PARODOS VIRŠELIS

Paskaitės gausiai spaudoje pasipylusius atsiliepimus, peikiančius neseniai iš Lietuvos atvykusių dailininkų parodos katalogo viršelį, jaučiuosi „iškritęs“ iš bendrosios pasisakiusių vagos. Metame šėšėlį ant simbolio, kuris man, gal kam nors kitam, o tikriausiai pačiam simbolio autoriui (ar autoriams) jokios subversyvos reikšmės neturi. Gavęs katalogą per parodos atidarymą, pagalvojau, koks taiklus viršelio simbolizmas, aiškiai ir atvirai nuskaitantis jauno lietuvių, gimusio ir augusio Lietuvoje sovietinės okupacijos laikais ir sulaukusio išsilaisvinimo iš okupacijos dvasinės padėties stovį. Lietuvoje gyvenę okupaciniais metais, žmonės patyrė daug daugiau skriaudų nuo sovietinės valdžios, negu mes. Jie iš tos okupacijos ir išlaisvino Lietuvą, o ne mes. Del to parodos viršelio simbolika man atrodo taikli – nepriklausomos Lietuvos paso Vyčio emblema viršutinėje dalyje, sovietinio herbo apatinėje. Tai ir mažamečiui suprantamas simbolizmas, aiškiai bylojantis išsilaisvinimą iš okupacinės valdžios, o ne pritarimą paver gimui.

Spaudoje pasirodę iššūkiai prieš sovietinio paso faksimilės spausdinimą katalogo viršelyje man atrodė paviršutiniški ir tuščiaiduriniai, netgi iškreipiantys jaunųjų pastangas priartinti prie ankščiau Amerikoje įsikūrusių lietuvių kultūros. Argi mums reikia išsigąsti jau negaliojančios bei mirusios CCCP emblemos? Šiuose laiškuose neatkreipta dėmesio į katalogo turinį (apie pačią parodą irgi nieko), o kamama tik apie jo viršelį. Net ir ne apie visą viršelį, o tik apie jo apatinę dalį. Kažkaip liko nepastebėta virš sovietinės emblemos švytuojantis lietuviškas Vytiš. O apie parodos dalyvių pastangas neatsisakyti savo lietuviškumo ir nesiskandinti platioje amerikiečių visuomenėje (kaip daugelis čia gimusių jaunų žmonių yra padarę), visai nutyliama. Argi taip reikia priimti pozityvias naujųjų ateivių pastangas nesitolinti nuo savojo kamieno šio krašto daugiavėdėje jūroje?

Algimantas Kezys

Stickney, IL

„VANAGAI IŠ ANAPUS“

Tokiu pavadinimu 1960 m. Lietuvoje buvo išleista knyga, kurioje aprašomas grupelės desantų iš Vakarų sulikvidavimas. Šis įvykis daugeliui žinomas, nes trumpai buvo aprašytas lietuvių išeivių spaudoje. Čia aprašomas įvykis, buvęs prieš 43 metus, pagal paties, vienintelio išlikusio gyvo, Klemenso Širvio pasakojimą.

„Prieš 1950 m. iš Lietuvos į Vakarų Vokietiją atvykus partizanui Juozui Lukšai ir tarpininkaujant VLIKui, kurio pirm. buvo prel. M. Krupavičius, su tikimė tapti Juozo Lukšos bendrininkais ir kartu vykti Lietuvos padėti ten veikiantiems partizanams ir tuo pačiu suteikti žinių Amerikos žvalgybai. Po ne per ilgą pasirodimo 1950 m. spalio 3 naktį buvome išmesti prie Tauragės, Žvirgdaičių kaimo miškelyje. Po daugiau kaip pusantros metų gyvenimo, praleisto miškuose, 1952 m. liepos mėn. buvau sužeistas ir suimtas. Buvau nuteistas 25 metams, bet 1970 m. Chruščiovo įsaku bausmė buvo sumažinta ir, iškalėjęs 18 metų, buvau paleistas.

Sugrįžęs į gimtuosius Kybartus, 1971 m. vedžiau ir dirbau kolchoze. 1989 m. susirgau daliai paralyžium ir tapau invalidu. Tais pat metais mirus žmonai, gyvenau vienas, pagelbėsimas žmonos sesers, gaudamas skurdžią pensiją.

1990 m. kreipiausi į VLIKą, kad gačiau kokią pašalpą. Gavau atsakymą su dr. K. Bobelio parašu, kad pavienių asmenų nešelpia, tik partijas ir organizacijas. Bet vis tik po kurio laiko pradėjau gauti kas mėnesį po 10 dol. iš Tautos fondo...“

Tai, tai toks vienas iš daugybės Lietuvos partizanų likimas.

Bronius Arbataitis

Chicago, IL

LIETUVAI REIKALINGA EKONOMINĖ ŠOKO TERAPIJA

Kai 1991 metų vasarą sugriuvo Sovietų Sąjunga, atėjo galas totalitarizmui, tačiau buvo prieita prie finansinio bankroto. Dabar Rusija turi 3 ekonomines problemas: 1. valstybės finansinį sugriuvimą, kas įvyko su Weimaro respublika 1923 m., su Austrijos Vengrijos imperija, Pietų Amerikos kraštais; 2. reikala sukurti rinkos ekonomiją vienuolikos laiko zonų krašte, kuris tokios ekonomi-

jos neturėjo nuo bolševikų revoliucijos 1917 m.; 3. struktūrinį prisitaikymą pasaulyje iš karinės valstybės nuo 1923 m. į normalią valstybę.

Rusija gali neišspręsti tų problemų ir vėl tapti pasauliui grėsminga agresore. Beje, mažesnės valstybės, buvusios sovietinėje nelaisvėje ar įtakoje, daro didelę pažangą ekonominių problemų sprendime, pvz., Latvija, Estija, Čekija, Slovenija. Tačiau Ukraina ir net Lietuva neįstengia tų problemų įveikti. Lietuvai reikalinga ekonominė šoko terapija. Taip pat reikia gauti masinę ekonominę paramą iš Vakarų pakeisti stagnacinę Lietuvos valdžią. Abu tikslai sunkiai pasiekiami, tačiau jų turi būti siekiama.

Saulius Šimoliūnas

Detroit, MI

VISUR YRA „MASTANČIŲ GALVU“

Nuolat spaudoje kalbama apie lietuvių tautos susipriešinimą, apie nesutarimus tarp Lietuvos lietuvių ir pabėgusių į Vakarus, apie partinius kivirčius. Bet jei paieškosime, rasime ir čia, ir ten taip pat mastančių galvų. Paimkim vieną pavyzdį: „Draugas“ kovo 8 skelbia tokį Vytauto Landsbergio pareiškimą: „Lietuva yra ne „post-sovietinė“ respublika, bet Sovietų Sąjungos 1940 m. aneksuota valstybė... Sovietų Sąjungos nukentėjusi šalis, tvirtai ir pagrįstai siekianti atitinkamos kompensacijos“. „Darbininko“ vedamasis vasario 25 d. sako: „Taip pat neleistina įsivertinti... rusų politikų teigimui, kad Baltijos valstybės buvusios „sovietinės respublikos“. Jos buvo okupuotos ir todėl turi teisę į reparacijas. Jei „sovietinės“, tokių teisių neturėtų“.

Ar tokios blaivios galvos (o tokių yra daug) neturėtų susitikti neoficialiose konferencijose ir Lietuvos problemas apsvaistinti?

Gerą žodį turiu ir Lietuvos socialdemokratams. Kai metų pradžioje Lietuvos socialdemokratų vadas Aloyzas Sakalas padarė pranešimą Los Angeles lietuviams, paklausiau, ar jų partija remia Skuodžio kandidatūrą į Genocido tyrimų centro direktoriaus vietą, atsakė, kad taip. Dabar žiūriu, – balsavo prieš. Matyt, persvarstė argumentus.

Jonas Matulaitis

Los Angeles, CA

JIE NEVERTI MEDALIŲ

Prieš kiek laiko žiniose iš Lietuvos buvo rašyta, kad ten kareivių virtuvės ir patalpos labai nešvarios. Pagalvojau: didelis čia dalykas – išsivalykite!

Bet atrodo, kad yra kiek rimčiau. Juk kareiviai mokėtų išsivalyti kareivines, net naujas pasistatyti, mokėtų išsivirti valgyti ir išsikepti duoną. Dabartinė Lietuvos kariuomenės vadovybė yra vis dar prisigėrusi sovietų paliktojo mentaliteto, kuris neįaučia nei garbės, ne-

turi nei žmoniškumo. Ji leidžia lietuvių naujokus kareivius morališkai palaužti, suluošinant ne tik kareivio kūną, bet ir sielą, paliekant jį invalidu visam gyvenimui.

Nemanau, kad tokia dabartinė kariuomenės vadovybė verta medalių, o taip pat kai kurie karininkai savo laipsnių.

Val Kutkevičius

Rochester, NY

TAI JOKS LAISVĖS KOVOTOJAS

Š.m. vasario 15 d. „Drauge“ buvo straipsnelis, pavadintas „Už ką tas kryžius?“ Šio straipsnio autorius iškelia labai kritiškus klausimus Brazinskams. Brazinską pažįstu labai gerai.

Dirbome viename miestelyje Vievyje (tuo laiku buvo Vievio rajonas). Brazinskas tais laikais dirbo Vievio Prekybos kooperatyvo sandėlio vedėju, slipnai išsilavinęs žmogus, bet labai apsiukrus visokiausiomis kombinacijoms. Aš, kaip atsakingas ra-

jono darbuotojas prekybos reikalams, turėjau labai nemalonių dalykų. Brazinskas, kaip kooperatyvo sandėlininkas, turėjo labai puikias sąlygas apgaudinėti krautuvų vedėjus, turėjo labai didelį pasitikėjimą Rajono partijos komitete, o taip pat ir Vievio Rajono vykdomojo komiteto darbuotojų.

Brazinskas už kyšius galėjo daryti, ką tik norėjo. Visi jį palaikė ir kaltino tuos, kurie rašydavo skundus ant Brazinsko. Brazinskas rajone buvo daugiau gerbiamas kaip Prekybos kooperatyvo pirmininkas.

Straipsnio autorius užduoda klausimą: kam tas kryžius, ar nužudytai lektuvo patarnautojai, ar Brazinskams už jos nužudymą?

Atsakymas yra labai aiškus ir trumpas: Brazinskai yra tikri šarlatanai, išskyrus žmoną ir dukterį. Reikėtų pažymėti, kad jie nėra sovietų siųsti kiršinti Amerikos lietuvių, arba silpninti organizacijų veiklą, tą tikrai žinau, kad jie nėra tam pasi-

ruošę nei linę. Brazinskai nėra jokie kovotojai už laisvę. Brazinskas neturėjo jokio supratimo apie laisvės kovas. Jis kovojo už savo kišenės papildymą, apgaulės keliu, už ką buvo traukiamas teismo atsakomybėn, to-

dėl turėjo progai pasitaikius bėgti iš Lietuvos, pagrobti lektuvą, nužudyti lektuvo patarnautoją, kad išvengtų nuo 10 iki 15 metų kalėjimo.

Eugene Abromaitis

Racine, WI

A.†A.

MARCELĖ JONYNAITĖ MATULIONIENĖ

Mirė 1994 m. kovo mėn. 18 d., Cleveland Heights, Ohio, sulaukusi 92-jų metų. Amerikoje išgyveno 44 metus.

Velionės palaikai buvo pašarvoti Jakubus and Son laidotuvių koplyčioje 1994 m. kovo mėn. 20 d.

Palaidota 1994 m. kovo mėn. 21 d. Kalvarijos kapinėse, Cleveland, Ohio, šalia savo vyro Vlado (m. 1988. XII 24) iš Šv. Jurgio bažnyčios, kurios parapajai priklausė gyvendama Amerikoje.

Dėkojame draugams, pažįstamiems ir visiems gausiu atsilankymu laidotuvių koplyčioje pagerbusiems mūsų mylimą Motiną, dalyvavusiems Mišiose, ar palydėjusiems į kapines. Ačiū už gėles ir už žodžių ar raštu pareikštą užuojautą bei aukas velionės vardu.

Esame labai dėkingi kun. Juozui Bacevičiui už atlaikytas šv. Mišias, už maldas laidotuvių koplyčioje ir prie kapo duobės. Didelis dėkui karsto nešėjams. Nuširdus ačiū Jakubus and Son laidotuvių įstaigai už paslaugų patarnavimą mums sunkiose valandose.

Sūnūs Vytautas, Kęstutis ir Algirdas.

PADĖKA

A.†A.

JURGIS TUMAVIČIUS

Miręs 1993 m. gruodžio 26 d., prieš mirdamas prašė manęs, jo vardu, padėkoti visiems, kurie jam pareiškė užuojautą jo mylimai žmonai Kazėi mirus 1993 m. spalio 12 d., ir visiems tiems, kurie ji sveikino praėjusių šv. Kalėdų švenčių proga.

Už Kazės ir Jurgio sielas prašau pasimelsti velionių gimines, draugus ir pažįstamus.

Petras Pranis-Pranskietis

Vista, CA

A.†A.

Motinai BARBARAI PAULIKIENEI

mirus, nuosirdžiai užjaučiame dukrą BIRUTĘ LINTAKIENĘ, jos vyrą JULIŲ ir sūnų KĘSTUTĮ PAULIKĄ, žmoną ONUTĘ ir jų šeimas.

Onutė Liškūnienė
Adelė ir Juozas Plienai
Roma ir Virgilijus Norkai
Irena ir Arūnas Draugėliai
Gražina ir Bronius Mikėnai
Aldona ir Bronius Maciukevičiai

A.†A.

BARBARAI PAULIKIENEI

mirus, mieliems BIRUTEI ir JULIUI LINTAKAMS bei jų šeimai ir artimiesiems nuosirdžiai užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Santara-Šviesa
A. Mackaus knygu leidimo fondas
Metmenys

Aldona Šmulskaitienė (dešinėje) vertėjausia Čikagos miesto policijos atstovei Therese Riley, kuri kalbėjo apie apsaugojimo priemones ir būdus Seklyčioje kovo 9 d.

Nuotr. Edvardo Šulskio

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Kun. Rimui Gudeliui lankantis Čikagoje, „Draugas“ padovanojo nemažą kiekį lietuviškų knygų Berčiūnų ateitininkų stovyklos bibliotekai. Kun. R. Gudelis priklauso Panevėžio vyskupijai ir rūpinasi bažnyčios statyba Berčiūnuose, kad stovyklautojai ir apylinkės gyventojai turėtų kur garbinti Dievą. Okupacijos metais dar neužbaigta bažnyčia (pagal architektą Muloką projektą) buvo komunistų susprogdinta.

Didįjį penktadienį, balandžio 1 d., „Draugo“ administracija, redakcija ir spaustuvė nedirba. Vėlykinis „Draugas“ — su savaitgaliniu priedu — išleidžiamas Didįjį penktadienį.

Sol. Algirdas Brazis ir Aldona Brazienė atliko meninę programą „Pensininko“ žurnalo dešimtmečio šventėje vakariniame, kuri bus balandžio 23 d., šeštadienį, „Seklyčioje“.

Dr. Milda Kuršaitė-Budrienė yra parašiusi ir išleidusi keturias medicinos knygas. Šiuo metu ji telkia medžiagą penktajai — „Lietuvos gydytojai pasaulyje“. Dr. Milda Budrienė yra gimininga pirmojo lietuvių gydytojo Amerikoje, dr. Karolio Kuršius (lotyniškai pasirašiusio Carolus Curtius), atvykusio į Ameriką, New Yorką, šešiolik-tame šimtmetyje. Tuomet New Yorko mieste tebuvo pusantro tūkstančio gyventojų.

Dr. Milda Kuršaitė-Budrienė.

„Velykų stalus“ ruošiamas Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, balandžio 10 d., sekmadienį, 12 val., tuoj po šv. Mišių. Kviečiami visi dalyvauti. Jeigu kam patogiau stalus (ar vietas) užsisakyti iš anksto, galima skambinti V. Marchertienei 708-985-7216.

x Pavasaris jau čia, ir Velykos čia pat! Nedelskit užsakyti maisto Velykų stalui iš Talman Deli iš anksto tel. 312-434-9766. Arba užsakykite į 2624 W. 69-tą gatvę. Tegul Talman Deli būna Jūsų padėjėjas ir paruošia įvairių rūšių silkų, priekmės lydekų, kumpių, šviežias dešras, iškepa anties ir kalakuto, sumaiso įvairias mėsaines. Saldžiajai iškepsim tortų, ežiukų, babbų, net ir beržo šakos pagrauzti. Pasiūlome ir rūkyto ungurio ir upetakių. Pradžiuginsite giminės ir draugus, gyvenančius kitur JAV, užsakydami iš Talman Deli tinkamą išsiuntimui maistą.

(sk.)

Dail. Veronikos Švabienės, gyv. Čikagoje, darbų paroda suruošta Šilutėje pernai gruodžio 15 d. Eksponuoti 23 spalvoti grafikos darbai, kuriuos dailininkė padovanojo Šilutės miestui. Su dail. Švabienė Šilutė susipažino 1992 metais, kai buvo rengiamasi iškilmingai paminėti Vydo 125 gimimo metines ir suruostas tarptautinis ekslibrisų konkursas. Viena pirmųjų į kvietimą dalyvauti konkurse atsiliepė dail. V. Švabienė, atsiųsdama savo darbų. Dailininkės grafikos darbų paroda vyko Šilutės centrinėje bibliotekoje iki š.m. vasario 16 dienos.

Ateinantį savaitgalį, balandžio 2 d. (Didįjį šeštadienį) prasideda vasaros laikas ir reikės pasukti laikrodžius viena valanda pirmyn. Suprantama, kad Velykų Prisikėlimo Mišios vyks nauju laiku. Prašome tai išdėmėti.

Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Prisikėlimo Mišios Velykose bus 6 val. ryto (pakeistu laiku). Giedos parapijos choras ir solistai. Visi parapijiečiai, buvę parapijiečiai ir lietuviškoji visuomenė nuoširdžiai kviečiama į šias iškilmingas, tradicines Prisikėlimo Mišias.

Tęsiant LMSK tradiciją, ieškom 1994 metų gimnazijos abiturientų. Norim ir šiais metais suruoti jiems pagarbą. Prašome šį jaunimą, kuris baigia šiais metais mokyklą, registruotis pas A. Vygantienę 1-708-446-5392. Tėvų susirinkimas įvyks PL centre balandžio 20 d., 5 val. po pietų.

Jaunimas nuo 16 m. amžiaus maloniai kviečiamas į Velykų šokių balandžio 3 d., 8:30 val. v. Jaunimo centre. Gros China Club dažnai matoma „salsa“ grupė — Maximillian Sextet. Bus smagu Velykų vakarą praleisti kartu. Užtikriname, kad lauke aplink Jaunimo centrą ir viduje bus griežta apsauga, todėl nereikia rūpintis saugumu. Ateikite!

Adelė ir Feliksas Jurevičiai, Kenosha, WI, savo laiškuose rašo: „Tragiškai žuvus mūsų brangiai anūkelei Katie Jurevičiūtei, 5 metų, jos atminimui skiriame Draugui 100 dol.“. Nuoširdžiai jiems dėkojame už labai prasmingą auką, nors ir žiaurios nelaimės metu. Gili mūsų užuojauta!

x A.A. Stanislovo Napoleono Gaizūčio atminimui Lietuvos našlaičiams auکو Roma ir Algis Balčiūnai — \$50, Irena Radienė — \$25 ir Albina ir Vytautas Gaizūčiai — \$125. Lietuvos našlaičių vardu dėkoja ir artimiesiems užuojautą reiškia „Lietuvos Našlaičių Globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

(sk.)

x Parduodame bilietus kelionėms į Lietuvą ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: T. Lesniauskienei, Travel Centre, Ltd., tel. 708-526-0773.

(sk.)

Auka steigiamam „Draugo“ paramos fondui — yra lietuviybės laidas ateities kartoms.

Cekius rašyti:

DRAUGAS FOUNDATION
4545 W. 63rd St., Chicago, IL, 60629

Aukos yra nurašomos nuo Federalinio mokesčio.

Lithuanian Mercy Lift darbuotojai aplankė American Pharmacist Association, Washington, DC kovo 17 d. Iš kairės: Virginija Jokubauskienė, Jurgis Lendraitis, Ann Somerset, Juliant Crowther, Maria Utz ir Petras Jokubauskas. Vizito metu prašyta pagalbos Lietuvos ligoninėms.

Ar šiais metais sukanka 50 metų nuo Jūsų vedybų dienos? Kiekvienais metais Čikagos arkidiecezija ruošia specialią šventę, kurioje pagerbiame jubilieatai auksinės vedybų sukakties progą. Šiemet šventė numatoma rugpjūčio 28 d. Šv. Vardo katedroje. Jeigu yra norinčių dalyvauti šioje ypatingoje šventėje, prašoma kreiptis į savo parapijos kleboniją.

Dvidešimt penki vaikučiai priims pirmąją Komuniją Pal. Jurgio Matulaučio misijoje balandžio 24 d., per 9 val. šv. Mišias.

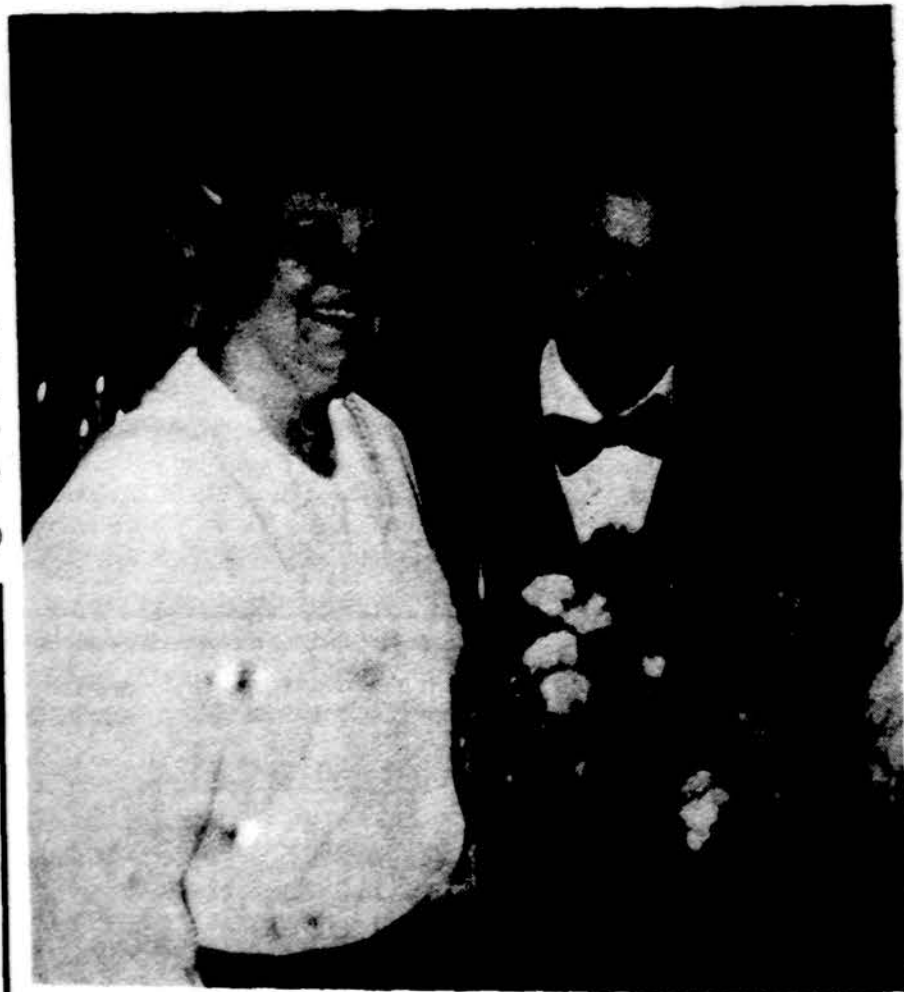
Sigutė ir Joseph Žemaičiai, Cicero, IL, mūsų laikraščio paramai įteikė 100 dol. auką. Jiems nuoširdžiai dėkojame už tai.

Lietuvos vyčių 112 kuopos metiniai „šampano priešpiečiai“ ruošiami balandžio 24 d., 11 val. r. Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje. Visas pelnas skiriamas parapijai. Į šį renginį kviečiami ne tik visi kuopos nariai, bet visi parapijiečiai ir visuomenė iš tolimesnių vietovių. Informacijas teikia Julie Zakarka, tel. 708-425-5015.

Adelė Puleikienė, Lemont, IL, prisimindama savo vyro a.a. Jono Puleikio aštuonerių metų sukaktį, „Draugo“ leidimo išlaidas sumažino su šimto dolerių auką. Nuoširdžiai jai dėkojame už labai prasmingą auką.

x TALPINTUVAI PER TRANSPAK siunčiami kas savaitę. Skubius siuntinius siunčiame AIR CARGO. Pinigai pervedami doleriais. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

(sk.)

Muz. Faustas Strolia su žmona Terese po religinio koncerto Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje kovo 13 d.

JAV LB XIV-TOS TARYBOS KANDIDATŲ SĄRAŠAS

I Bostono apygarda

Cepas Gintaras
Kairienė Aldona
Kalvaitytė Rūta
Kupčinskas B. Aidis
Suziedelis Vytautas

II Connecticut apygarda

Bernotaitė-Dibeneditto Jūratė
Dzikas Alfonsas
Gustienė-Vebraitė Vaiva
Karosienė Laima
Melnikaitytė Eugenija
Trečiokas Vytautas
Urban-Alšėnaitė Stefa

III Floridos apygarda

Bagdonienė Vanda
Dubauskas Vytautas
Petrulis Algirdas
Ramanauskienė Sigita
Savaitienė Laima
Šilkaitis Mečys
Zundė Pranas

IV Michigan apygarda

Kamantas Vytautas
Kamantienė Gražina
Kutkus Vytautas
Rugienius Algis
Udrienė Janina
Urbanas Jonas

V New Jersey apygarda

Bitėnas Rimantas
Juškievė-Ardytė Rasa
Veblaitis Julius

VI New Yorko apygarda

Bileris Kęstutis
Česnavičienė Ramutė

Amerikos Lietuvių geneologinė draugija

veikianti Balzeko muziejuje, ruošia programą, pavadintą „Lietuvių geneologijos pagrindai“. Programa įvyks balandžio 23 d., 1:30 val. po pietų Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus patalpose.

Kezienė Daiva
Miklas Kęstutis
Vaicaitis Rimas

VII Ohio apygarda

Ardys Juozas
Bublienė Ingrida
Čepulis Algimantas
Joga Pranas
Puškorienė Dalia
Staškus Vytautas
Šukienė Salomėja

VIII Pietryčių apygarda

Buivys Gintaras
Dantienė Julija
Gecienė Teresė
Gulbinienė Audronė
Jakienė Dalia
Kondratas Ramūnas
Kronkaitis Jonas
Maciūnas Vytautas
Pakštienė Audronė
Skučas Donatas

IX Vakarų apygarda

Brinkis Zigmantas
Gedgaudienė Violeta
Nelsienė Angelė
Polikaitis Antanas
Pupius Juozas
Šimoliūnienė Stasė V.
Vidugiris Vytautas
Viskanta Zigmantas
Žygas Kęstutis P.

X Vidurio vakarų apygarda

(susikirstyta į keturis rajonus)

1-as rajonas

Budrienė Jūratė
Daulienė Salomėja
Gylys Linas
Jasaitienė Birutė
Kerelytė R. Svajonė
Kisielius Petras
Liautaud Gražina
Narutis Vytautas
Norušis Linas
Polikaitis Juozas
Račkauskas Jonas
Ragas Leonidas
Razma Antanas
Remeikis Tomas
Sušinskas P. Kęstutis
Šlenys Liudas
Vindašienė Birutė A.
Vitkus Aleksas

2-as rajonas

Karnius Albinas
Vilutienė Birutė

3-ias rajonas

Binder Rima
Grybinas Zigmantas
Narušis G. Regina
Pliūrienė-Ardytė Rėda

4-tas rajonas

Blekytė Ingrida
Jarašius Arvidas
Morkūnas Gediminas
Sakalaitė Aušrelė

JAV LB XIV-tos Tarybos rin-

kimuose dalyvauja 87 kandidatai.

AK

LML KELIONĖ Į VAŠINGTONĄ

Kai prieš 4 metus Lithuanian Hot Lane steigėjai, baigdami savo informacijos darbą, nutarė Lietuvai pasiųsti vieną taipintuvą vaistų, tai būtų buvęs jų darbo apvainikavimas. Tada vaistus suaukėjo žmonės, lietuviškų mokyklų tėvai, organizacijos ir kelios vaistų gamyklos.

Bet po pirmojo talpintuvo išsiuntimo prasidėjo Lietuvos vargai; blokada, muitinių uždarinėjimas, nutrauktas alyvos ir dujų pristatymas, ir t.t. Iš Lietuvos atėjo padėkos laišukai už vaistus ir pagalbos šauksmas dėl jų trūkumo. Jaunųjų patriotų grupė pasivadino Lithuanian Mercy Lift ir pradėjo intensyvią darbą visokiais būdais rinkti vaistus ir juos siųsti į Lietuvą.

Iki šiolie jau yra išsiųsti 73 talpintuvai vaistų, medicinos reikmenų, aparatūros, gail. seserų uniformų, paklodžių, ligoninės lovų, staliukų, kompiuterių medicinos fakultetams ir ligoninėms, vaikų maisto bei Semilak motinos pieno pakaitalo, vienas visas rentgeno kabineto sąstatas, 6 Loyolos universiteto dovanoti dantų gydymo kabinetai, pavežamos kėdės, ir t.t.

Lithuanian Mercy Lift (trumpai LML) veikla tiek išsiplėtė, jog dovanoti daiktai ateina iš visų JAV valstijų, net iš Alaskos, o LML dariniai bendradarbiauja su vaistinėmis draugijomis, dantų gydytojų draugija, Lietuvos Vaikų viltimi, Lietuvos Dukterimis, „Saulute“ ir Klauso (kurčiųjų) specialistais.

LML Lietuvai pristato 50% visų užsienio gaunamų vaistų. Jau nusiųsta medicininė pagalba yra apie 34 mil. dolerių vertės.

Iš Lietuvos atvykę gydytojai visada atsilanko bent į vieną LML posėdį, kur pasiklauso apie vykstančią veiklą ir palieka savo pageidavimus.

LML narė Pranutė Šlutienė, R.N., dažniausiai savo namuose apgyvendina pasitobulinti atvykstančius Lietuvos gydytojus net ir ilgesniam laikui. Jos ir LML pastangomis Illinois universiteto Čikagoje medicinos katedra pasirašė sutartį su Vilniaus universiteto medicinos katedra (dr. S. Česnys, dekanas).

Ateityje numatoma keistis profesūra ir studentais. Taip pat norima įsteigti 4-rių metų gail. seserų mokyklą prie Vilniaus universiteto medicinos katedros. Jau steigiamas motinų/naujagimių priežiūros centras Vilniuje, kuris turėtų išsi-

šakoti į kitas aplinkines valstybes Rytų ir Vidurio Europoje.

LML skiria dėmesį ir džiūva bei kraujo vėžiui sergantiems vaikams. Šių ligų vaistai labai brangūs ir todėl jų niekas nedovanoja. Juos reikia pirkti iš suaukotų pinigų. LML atrado Lietuvoje 4 vaikų džiūvininkų sanatorijas ir tuojau sukruto ieškoti, kas galėtų jas remti. Vilniaus Antakalnio sanatorija remia LML, Kulautuvos — Anglijos lietuviai, o Valkininkų (Pušėlė) — Floridos lietuviai.

Taip išsiplėtusiai veiklai būtinai reikia ir finansinių lėšų. Jau kreipiamasi į Amerikos valdžią ir fondus. Per paskutinius 3 metus persiuntimo išlaidas apmokėjo Christian Relief Services, o JAV Karo apsaugos departamentas persiuntė 5 talpintuvus.

Šiais metais nutarta kreiptis ir į JAV Kongreso narius. Kovo 16 d. 12 LML narių, patys apsimokėję kelionės išlaidas, nuvažiavo į JAV sostinę Vašingtoną pristatyti LML veiklą, ateities planus ir paprašyti senatorių bei Kongreso narių moralinės ir finansinės pagalbos.

Per dvi darbo dienas buvo apilankyti 33 senatoriai ir 33 Kongreso nariai. Ryšiai jau užmezgti, gauta daug gerų patarimų ir pažadėta moralinė talka LML reikalams, o su finansine pagalba tai dar teks palaikyti, nes tai priklauso nuo to, kiek bus skirta lėšų užsienio reikalams 1994 metais.

Taip pat buvo aplankytas Užsienio reikalų ministerijos Baltų skyrius, American Pharmaceutical Association, Christian Relief Services, vizituota Lietuvos ambasada ir Craig Locatis, dirbantis Valsybinėje medicinos bibliotekoje ir Valsybinėje sveikatos institutė. Ten sutikome ir bibliotekininkę Dalę Lukienę. Dr. C. Locatis ir D. Lukienė praėitą vasarą lankėsi Lietuvoje su pasikaitomis.

Šioje kelionėje ne vien pasižiūrėjome maloniais susitikimais, bet gauta ir daug naudingų žinių: kaip paveikti valdžios žmones, kaip naudotis kompiuteriais, kur rasti pagalbą teikiančių organizacijų sąrašus.

Grįžome patenkinti pasiekimais, nusivaiškioje, vėjo nupūsti, nes visur buvo labai šalta. Bet oras niekada nestabdė LML darbų.

Birutė A. Vindašienė

ČIKAGOS — VILNIAUS DRAUGYSTĖS KOMITETO VEIKLA

Kovo 11 d. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, muziejaus ir Tautinių kultūrų išsaugojimo tarybos rūpesčiu išjungusius į šią veiklą žmones sukvietė priešpiečiams. Muziejaus gintaro salėje susirinko nemažas būrelis žmonių. Nors pirštais neskaičiavau, bet, atrodo, apie 75% susirinkusiųjų buvo ne lietuvių kilmės asmenys. Norėčiau pažymėti, kad čia kaip tik ir slypi šio muziejaus reikšmė. Kadangi per jį kitos tautybės mus pažįsta, per jį išgyjame draugų. O tie draugai nėra eiliniai, bet kultūrinės ir politinės veiklos žmonės, kurie turi įtaką ir savori.

Susirinkusiųjų tarpe teko pastebėti: vysk. Hansą Dumpį, Mary Beth Malone, Miestų draugystės tarptautinės programos direktorę, dr. Hans Georg Knopp — Goethes instituto direktorių, Douglas Greenberg, Čikagos istorijos draugijos direktorių. Invokaciją sukalbėjo vysk. Hansas Dumpys. St. Balzekas oficialiai pradėjo šią popietę. Kadangi buvo Kovo 11-toji, tai jis trumpai paminėjo ir tą

istorinį įvykį, kuris sukrėtė imperiją. Toliau jis paminėjo, kad dar ne taip tolimoje praeityje, buvo gana nepopuliari apie tautines mažumas ar jų kultūras kalbėti. Dabar laikai jau pasikeitė.

Mary Beth Malone, miestų draugystės koordinatore, savo kalboje nurodė, kad dabar pasaulis vis mažėja ir pradeda vieni kitus geriau pažinti ir bendrauti. Didelė jungtis yra kultūrinis bendravimas, verslas, o dabar, kai visi kalba apie ekologiją — tai visuotinė tema yra tarša ir jos kontrolė. Visi dalyviai turėjo trumpai prisistatyti, kadangi susirinkę iš visos Čikagos, tad ne visi vienas kitą pažįsta. Man gerai pasisekė, kadangi šalia sėdėjusi ponė daugelį pažinojo ir pavardės žinojo. Po visų kalbų buvo neblogos vaišės ir vyko pasisėkėti. Mary Beth Malone, Miestų draugystės tarptautinės programos direktorė, dr. Hans Georg Knopp — Goethes instituto direktorių, Douglas Greenberg, Čikagos istorijos draugijos direktorių. Invokaciją sukalbėjo vysk. Hansas Dumpys. St. Balzekas oficialiai pradėjo šią popietę. Kadangi buvo Kovo 11-toji, tai jis trumpai paminėjo ir tą

J. Žygas

• Ar domitės naujausiomis žiniomis iš Lietuvos? „Draugas“ jas gauna iš Vilniaus kasdien ir kasdien spausdina.